

Gminny Program Rewitalizacji **Gminy Ułęż** na lata 2023-2030

Opracowanie:

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Podstawa prawna.....	4
1.2 Charakterystyka gminy.....	5
2. Diagnoza obszaru zdegradowanego	6
2.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	6
2.2 Charakterystyka obszarów porównawczych	7
2.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	8
2.4 Wskaźniki społeczne	12
2.5 Wskaźniki gospodarcze	24
2.6 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne.....	26
2.7 Wskaźniki środowiskowe	33
2.8 Wskaźniki techniczne	36
3. Podsumowanie.....	42
4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	46

1. Wprowadzenie

Przedmiotowe opracowanie stanowi diagnozę, która służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Ułęż. Diagnoza pozwoliła na zidentyfikowanie zjawisk kryzysowych oraz wskazanie obszarów wymagających podjęcia działań, co stanowi pierwszy etap opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Jest to podstawowy dokument w gminie, dający możliwość prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji przy współdziałaniu różnych grup interesariuszy i z korzyścią dla lokalnej społeczności. GPR przyczyni się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów oraz ograniczenia występowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej z jednoczesnym podniesieniem jakości życia mieszkańców gminy.

1.1 Podstawa prawna

Delimitacja służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Ułęż została opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28). Zgodnie z wytycznymi ustawodawcy dokument stanowi analizę zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, zmierzającą do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Według Art. 2 ust. 1 wskazanej ustawy: *„**Rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”*. Przez interesariuszy rewitalizacji rozumie się przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także podmioty gospodarcze, organizacje społeczne i grupy nieformalne, czy jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

Art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2023 poz. 28) wskazuje, że pod pojęciem **obszaru zdegradowanego** należy rozumieć: *obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym*.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację – to obszar rewitalizacji.

W niniejszym dokumencie przedstawiono analizę sytuacji wyjściowej w oparciu o katalog wskaźników przedstawiony w rozdziale pt. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego. Przedstawione wskaźniki są kryteriami delimitacji obszaru zdegradowanego.

1.2 Charakterystyka gminy

Gmina wiejska Ułęż położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie ryckim. Gmina zajmuje powierzchnię równą 84 km² i zamieszkuje ją 2 889 osób (dane GUS za rok 2021), co w odniesieniu do powiatu ryckiego stanowi 13,6% jego powierzchni oraz 5,5% ogółu populacji. W skład gminy wchodzi dwanaście miejscowości, które dzielą się na trzynaście sołectw: Białki Dolne, Białki Górne, Drążgów, Korzeniów, Lendo Ruskie, Miłosze, Podlodówka, Sarny, Sobieszyn, Ułęż, Wąwolnica, Zosin, Żabianka. Rolę ośrodka administracji publicznej w gminie pełni miejscowość Ułęż. Gmina sąsiaduje od południa z gminami Baranów i Żyrzyn (powiat puławski), od wschodu z gminą Jeziorzany (powiat lubartowski), od północy z gminami Adamów (powiat łukowski) i Nowodwór (powiat rycki), a od północnego zachodu i zachodu z gminą Ryki.

Istotne znaczenie dla rozwoju gminy mają ważne szlaki komunikacyjne przebiegające przez jej teren. Ważne na skale krajową drogi w gminie Ułęż to: droga krajowa nr 48 (Tomaszów Mazowiecki – Kock, droga przebiega przez województwa: łódzkie, mazowieckie, lubelskie) oraz droga ekspresowa S17 relacji Warszawa – Hrebenne (granica z Ukrainą). Miasto wojewódzkie, Lublin oddalone jest od Gminy Ułęż o ok 70 km, a siedziba powiatu, miasto Ryki o niespełna 16 km. Mimo braku bezpośredniego sąsiedztwa gminy z miastem powiatowym, mieszkańcy gminy korzystają z zasobów oferowanych przez miasto, takich jak: usługi administracji, kultury, oświaty i rozrywki, a także z dostępu do rynku pracy.

Gminę wyróżnia położenie na obszarze o wysokim znaczeniu przyrodniczo-krajobrazowym oraz bogatym środowisku naturalnym. Brak przemysłu na jej terenie spowodował zachowanie się wielu gatunków fauny i flory. Na obszarze gminy Ułęż wskazać należy obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza, Specjalny obszar ochrony siedlisk sieci Natura 2000 Dolny Wieprz obejmujący rozległą dolinę rzeczną o naturalnym charakterze w dolnym odcinku rzeki Wieprz oraz liczne użytki ekologiczne. Łącznie formami ochrony przyrody objęty jest obszar o powierzchni ponad 49 km², co stanowi blisko 59% powierzchni całej gminy.

2. Diagnoza obszaru zdegradowanego

2.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Przyjęta metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego umożliwi wskazanie obszaru rewitalizacji w Gminie Ułęż i oparta jest na mierzalnych zmiennych i wskaźnikach, dotyczących sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W pierwszym etapie prac nad delimitacją zastosowano analizę danych zastanych, która opierała się na pozyskaniu rzetelnych oraz przydatnych z punktu widzenia przedmiotowego dokumentu materiałów i danych statystycznych, a następnie poddania ich interpretacji i analizie w odniesieniu do wydzielonych obszarów porównawczych.

Delimitacja obszaru zdegradowanego przeprowadzona w ramach niniejszego dokumentu obejmowała następujące etapy:

1. Podział terenu gminy na jednostki porównawcze (podział na sołectwa);
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji;
3. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku wyodrębniono obszary o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z m.in.: Urzędu Gminy w Ułężu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ułężu, Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach), dokonano normalizacji (standaryzacji) danych zastanych, a następnie opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej;
4. Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analizę czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzoną poprzez przedstawienie poszczególnych czynników zarówno w skali ilościowej, jak i jakościowej;
5. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym;
6. Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich mieszkańców gminy).

W celu przeprowadzenia procesu delimitacji wykorzystano podział gminy na obszary porównawcze, wyznaczone w oparciu o sołectwa funkcjonujące w Gminie Ułęż. Następnie przeprowadzono analizę porównawczą w obrębie wyznaczonych obszarów, co umożliwiło wyznaczenie obszaru

zdegradowanego, czyli takiego, w którym koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej jest szczególnie wysoka, a dodatkowo występują na nim niepożądane zjawiska w sferze pozaspołecznej.

Wyodrębniono obszary porównawcze takie jak:

1. Białki Dolne	8. Sarny
2. Białki Górne	9. Sobieszyn
3. Drążgów	10. Ułęż
4. Korzeniów	11. Wąwolnica
5. Lendo Ruskie	12. Zosin
6. Miłosze	13. Żabianka
7. Podlodówka	

2.2 Charakterystyka obszarów porównawczych

W ramach prowadzonych prac posłużono się podziałem na jednostki porównawcze i wyróżniono 13 obszarów, które poddane zostały dalszej analizie. Podział obszaru gminy na jednostki urbanistyczne z uwzględnieniem powierzchni oraz liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

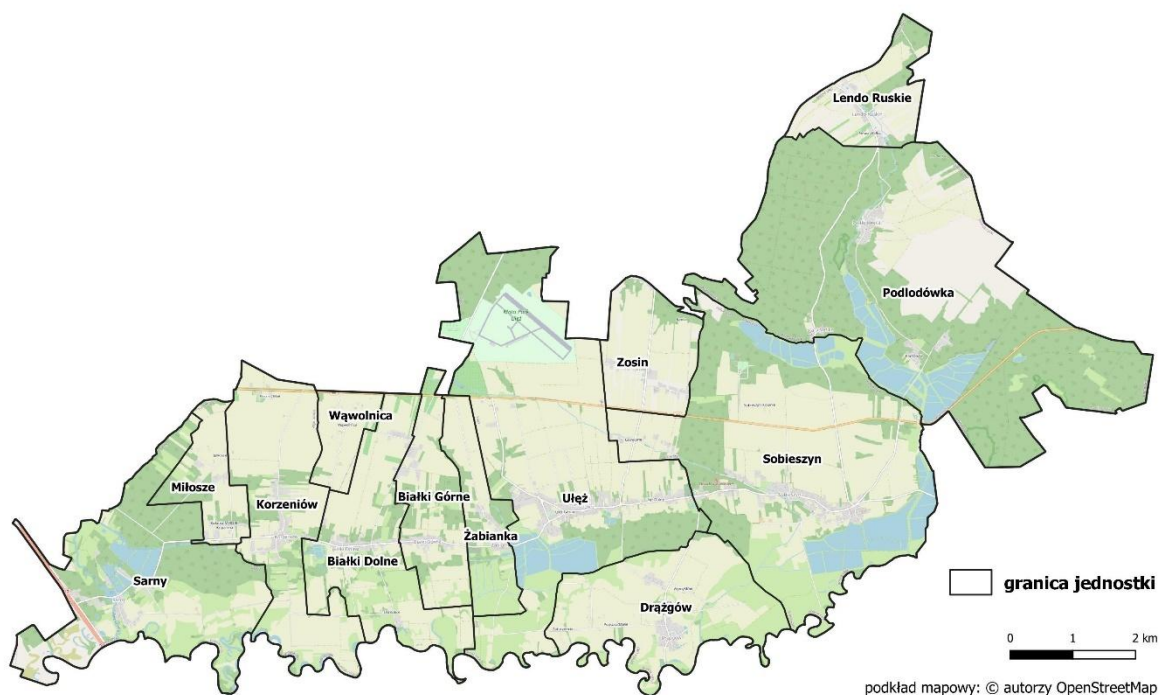
Tabela 1 Charakterystyka obszarów porównawczych

	Obszary porównawcze	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Ludność [os]	Udział ludności
1	Białki Dolne	502	6,0%	239	7,4%
2	Białki Górne	284	3,4%	140	4,3%
3	Drążgów	548	6,6%	225	6,9%
4	Korzeniów	568	6,8%	283	8,7%
5	Lendo Ruskie	244	2,9%	129	4,0%
6	Miłosze	179	2,1%	129	4,0%
7	Podlodówka	1 847	22,1%	210	6,5%
8	Sarny	783	9,4%	256	7,9%
9	Sobieszyn	1 470	17,6%	777	23,9%
10	Ułęż	1 306	15,7%	548	16,9%
11	Wąwolnica	121	1,4%	52	1,6%
12	Zosin	274	3,3%	139	4,3%
13	Żabianka	220	2,6%	120	3,7%
	Gmina ogółem	8 347	100%	3 247	100%

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa mapa przedstawia podział gminy na wyszczególnione jednostki porównawcze.

Mapa 1 Podział gminy Ułęż na jednostki porównawcze

Źródło: opracowanie własne.

2.3 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Prawidłowe przeprowadzenie delimitacji analizowanych obszarów wymaga wyboru odpowiednich zmiennych, pozwalające różnicować poszczególne obszary porównawcze. Dane potrzebne do opracowania delimitacji zostały pozyskane z Urzędu Gminy Ułęż, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ułężu, Komendy Powiatowej Policji w Rykach, Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach, a także z ogólnodostępnych zbiorów danych i statystyk, które umożliwiły ocenę sytuacji w poszczególnych obszarach porównawczych. Dzięki wskaźnikom możliwe było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które zostały wykorzystane do opracowania delimitacji.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a zgonów na 1 000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu
	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom zasiedlenia/wyludniania się gminy. Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Rykach
	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy - udziału osób bezrobotnych wśród liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym. Zmienna prezentowana w formie odsetka. Źródło danych: PUP w Rykach
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określający liczbę osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik pokazuje zagęszczenie osób niepełnosprawnych na danym obszarze. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ułężu
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący liczbę beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wskazuje na poziom zapotrzebowania na pomoc społeczną. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ułężu
	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1 000 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Rykach
	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji społecznych do liczby ludności. Źródło danych: KRS rejestr stowarzyszeń
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Stosunek nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych do wyrejestrowanych	Wskaźnik obrazuje poziom rozwoju gospodarczego obszaru. Wartość wskaźnika wyrażona w formie odsetka. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność do usług społecznych (banki, poczta, urząd, przychodnia) na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1 000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: badania własne
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazuje zagęszczenie działalności gospodarczych w sekcji Q, dział 86 – opieka zdrowotna na 1 000 mieszkańców Źródło danych: https://dane.biznes.gov.pl/
	Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do terenów rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Dotyczy liczby terenów rekreacyjnych w stosunku do powierzchni obszaru. Źródło: dane GUS, badania własne
	Udział powierzchni biologicznie czynnej	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną wegetację. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik obrazujący poziom dostępności komunikacyjnej wyrażanej przez liczbę przystanków komunikacji zbiorowej na terenie danego obszaru porównawczego w stosunku jego powierzchni. Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik obrazuje poziom zagrożenia poszczególnych jednostek hałasem komunikacyjnym. Wartość wskaźnika została wyrażona w formie odsetka. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)
	Jakość powietrza – średnio roczne stężenie PM _{2,5}	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi zagrożeniami wystąpienia przekroczeń jakości powietrza. Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/
Sfera techniczna	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytkowych i pomników przyrody na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z konserwacją i modernizacją historycznych obiektów.

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
		Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu
	Udział jednostek organizacyjnych i placówek oświatowych wymagających termomodernizacji na km ²	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją i wydajnością energetyczną obiektów użyteczności publicznej. Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu
	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami na km ²	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. Wartość wskaźnika wyrażono w formie odsetka. Źródło danych: Urząd Gminy w Ułężu
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik dotyczący poziomu dostępu do szybkiej sieci internetowej. Zmienna pokazuje jaki procent budynków posiada możliwość wykorzystywania Internetu o wskazanej przepustowości. Źródło danych: https://mapbook.uke.gov.pl/

Źródło: opracowanie własne.

2.4 Wskaźniki społeczne

Analizując sferę społeczną skupiono się na zdiagnozowaniu tendencji, zmian oraz poziomu występowania zjawisk społecznych w poszczególnych obszarach porównawczych. Wykorzystane wskaźniki pozwoliły na ocenę atrakcyjności osiedleńczej obszaru, kwestii dotyczącej bezrobocia, poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie, aktywności mieszkańców, jak również skali korzystania z pomocy społecznej. Poprzez dobór zmiennych wyselekcjonowano obszary gminy, w których koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk jest najwyższe, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego.

Pierwszym z analizowanych wskaźników jest przyrost naturalny mający wpływ na strukturę demograficzną społeczności lokalnej. W 2021 r. przyrost naturalny dla gminy ogółem wyniósł -12,3 w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

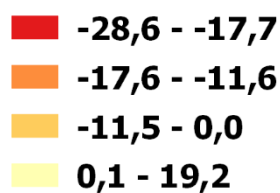
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba mieszkańców	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	3	1	2	239	8,4
Białki Górne	0	4	-4	140	-28,6
Drażgów	1	3	-2	225	-8,9
Korzeniów	1	6	-5	283	-17,7
Lendo Ruskie	3	3	0	129	0,0
Miłosze	0	0	0	129	0,0
Podlodówka	0	6	-6	210	-28,6
Sarny	0	7	-7	256	-27,3
Sobieszyn	3	12	-9	777	-11,6
Ułęż	1	8	-7	548	-12,8
Wąwolnica	1	0	1	52	19,2
Zosin	1	3	-2	139	-14,4
Żabianka	0	0	0	120	0,0
Gmina	14	54	-40	3 247	-12,3

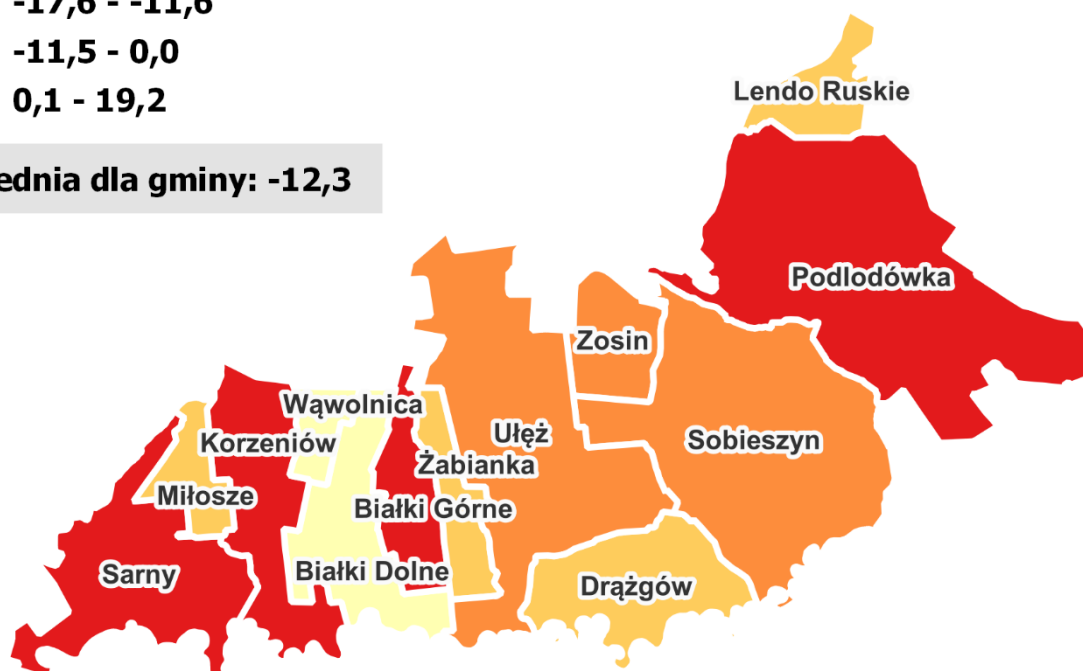
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najgorszą sytuację odnotowano w obszarach takich jak Podlodówka (-28,6), Białki Górne (-28,6) oraz Sarny (-27,3) – niskie wartości wskaźnika wynikają z braku liczby nowych urodzeń oraz z niewielkiej liczby ludności tych obszarów. Najkorzystniejszą wartość wskaźnika odnotowano w obszarze Wąwolnica, gdzie saldo migracji na 1 000 mieszkańców wyniosło 19,2. W liczbach bezwzględnych najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w obszarze Sobieszyn, gdzie wartość przyrostu naturalnego ogółem wyniosła -9.

Mapa 2 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

Średnia dla gminy: -12,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Następnym istotnym wskaźnikiem jest saldo migracji, które przedstawia się zdecydowanie korzystniej niż przyrost naturalny. Liczba zameldowań (185) w gminie ogółem znacząco przewyższała liczbę wymeldowań (66), zatem saldo migracji w 2021 r. było dodatnie. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosło 36,6.

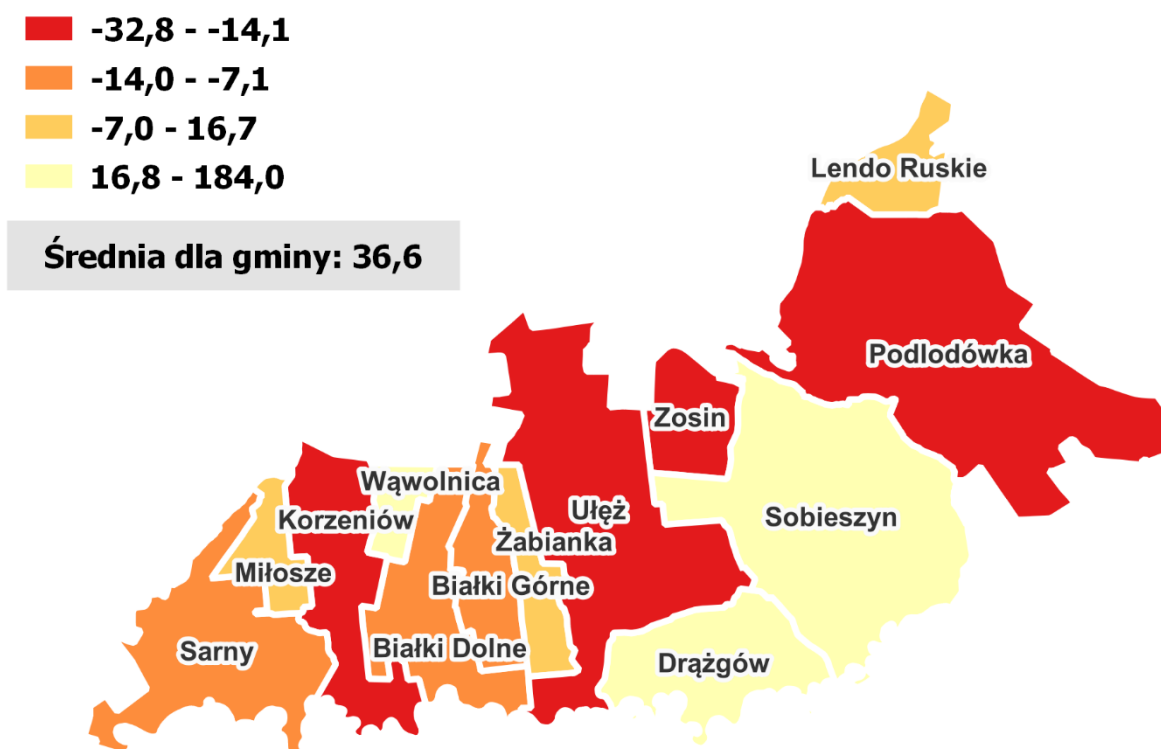
Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji	Liczba mieszkańców	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	0	3	-3	239	-12,6
Białki Górne	0	1	-1	140	-7,1
Drażgów	10	6	4	225	17,8
Korzeniów	0	4	-4	283	-14,1
Lendo Ruskie	2	1	1	129	7,8
Miłosze	0	0	0	129	0,0
Podlodówka	0	3	-3	210	-14,3
Sarny	1	3	-2	256	-7,8
Sobieszyn	159	16	143	777	184,0
Ułęż	5	23	-18	548	-32,8
Wąwolnica	4	1	3	52	57,7
Zosin	0	3	-3	139	-21,6
Żabianka	4	2	2	120	16,7
Gmina	185	66	119	3 247	36,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze Sobieszyn, gdzie wyniosła 184. Także w liczbach bezwzględnych, na tym obszarze osiedliło się najwięcej nowych osób – 159, co stanowiło aż 86% wszystkich zameldowań w gminie. Szczególnie niskie saldo migracji na 1 000 mieszkańców dotyczyło obszaru Ułęż (-32,8) oraz obszaru Zosin (-21,6). W liczbach bezwzględnych, najwięcej wymeldowań odnotowano w obszarze Ułęż (23), przez co saldo migracji ogółem wyniosło tam -18.

Mapa 3 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Wskaźnik obciążenia demograficznego przedstawia stosunek liczby osób będących w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób będących w wieku produkcyjnym. Wskaźnik dla gminy ogółem wyniósł 0,9. W Gminie Ułęż, tak jak w powiecie ryckim i województwie lubelskim, zachodzi zjawisko starzenia się społeczności lokalnej – w ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć znaczący wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców gminy (z 20,1% w 2013 r. do 26,2% w 2022 r.)¹.

¹ Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5 Obciążenie demograficzne

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Obciążenie demograficzne
Białki Dolne	93	146	0,6
Białki Górne	61	79	0,8
Drażgów	115	110	1,0
Korzeniów	119	164	0,7
Lendo Ruskie	63	66	1,0
Miłosze	55	73	0,8
Podlodówka	110	100	1,1
Sarny	101	155	0,7
Sobieszyn	402	375	1,1
Ułęż	245	303	0,8
Wąwolnica	22	30	0,7
Zosin	78	61	1,3
Żabianka	56	64	0,9
Gmina	1 520	1 726	0,9

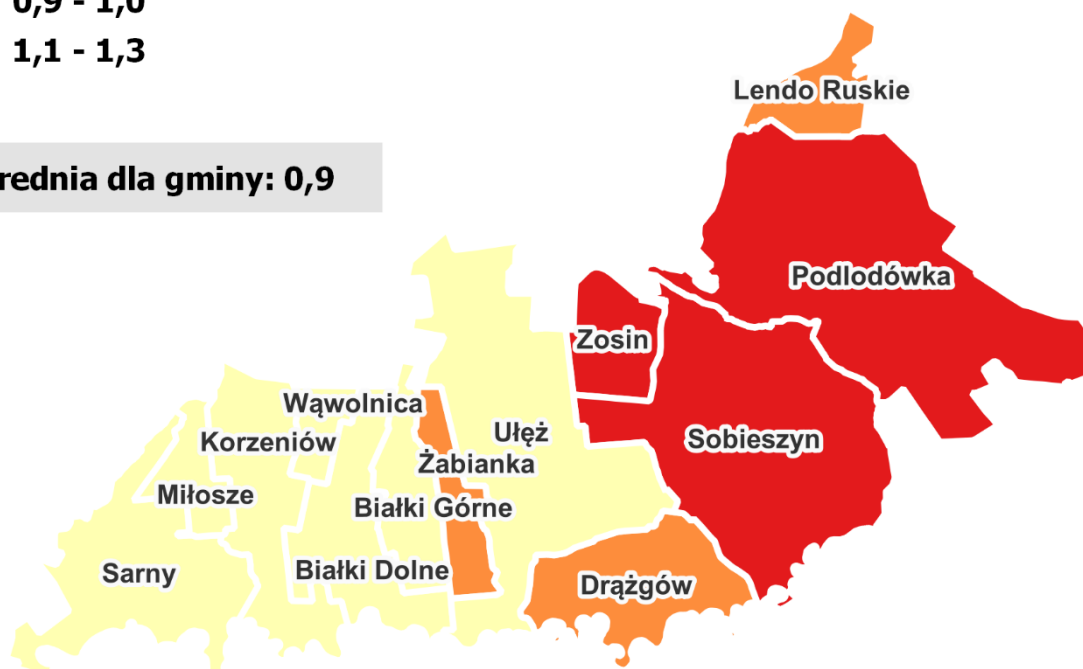
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwyższe obciążenie demograficzne zostało odnotowane na obszarze Zosin (1,3), Podlodówka (1,1) oraz Sobieszyn (1,1). Najkorzystniejsza wartość wskaźnika dotyczyła obszaru Białki Dolne (0,6).

Mapa 4 Obciążenie demograficzne

- 0,6 - 0,8**
- 0,9 - 1,0**
- 1,1 - 1,3**

Średnia dla gminy: 0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Istotne z punktu widzenia analizy zjawisk kryzysowych jest zidentyfikowanie skali bezrobocia na terenie gminy. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy, w 2021 r. w gminie bez pracy pozostawało łącznie 88 osób. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców było to 27,1 osób.

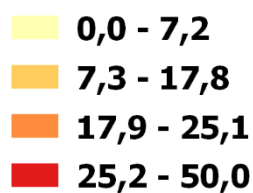
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	6	25,1
Białki Górne	140	2	14,3
Drążgów	225	4	17,8
Korzeniów	283	7	24,7
Lendo Ruskie	129	3	23,3
Miłosze	129	0	0,0
Podlodówka	210	0	0,0
Sarny	256	3	11,7
Sobieszyn	777	34	43,8
Ułęż	548	22	40,1
Wąwolnica	52	0	0,0
Zosin	139	1	7,2
Żabianka	120	6	50,0
Gmina	3 247	88	27,1

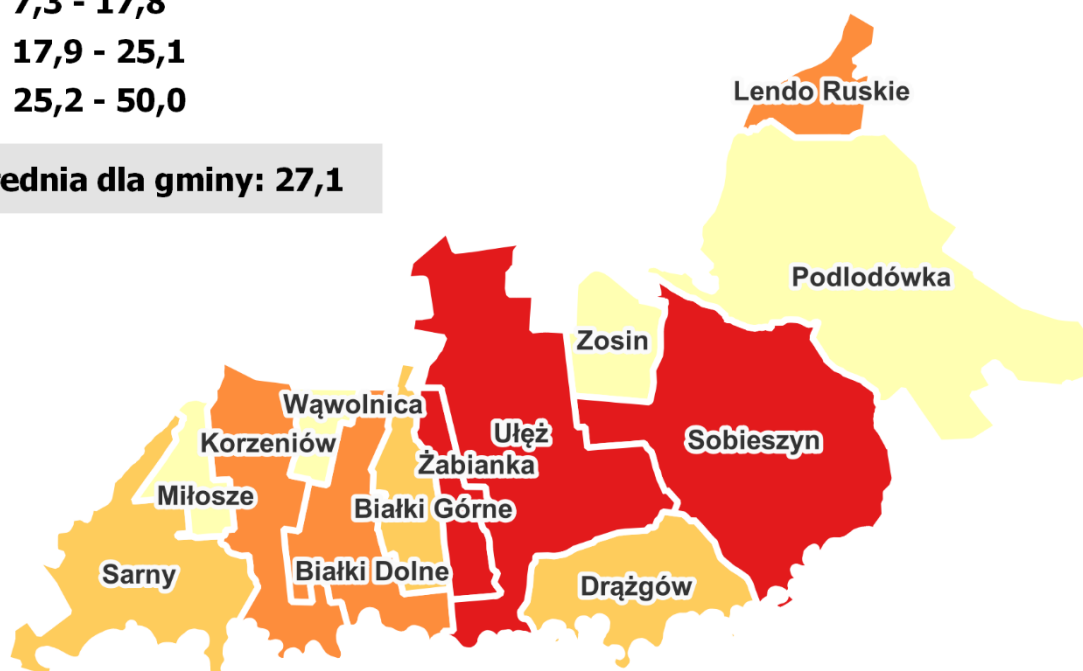
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach.

Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w obszarze Sobieszyn (34) i Ułęż (22). W trzech obszarach nie było zarejestrowanych bezrobotnych (Miłosze, Podlodówka, Wąwolnica). W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, najwyższy wskaźnik dotyczył obszaru Żabianka, gdzie wyniósł aż 50, znacznie więcej niż średnia dla gminy – na drugim miejscu znalazł się obszar Sobieszyn, dla którego wskaźnik wyniósł 43,8.

Mapa 5 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

Średnia dla gminy: 27,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach.

Biorąc pod uwagę współczesne procesy demograficzne oraz starzenie się społeczeństwa, warto problem bezrobocia rozpatrywać w kontekście mieszkańców w wieku produkcyjnym. Odsetek bezrobotnych w wieku produkcyjnym wyniósł 5,1% w całej gminie.

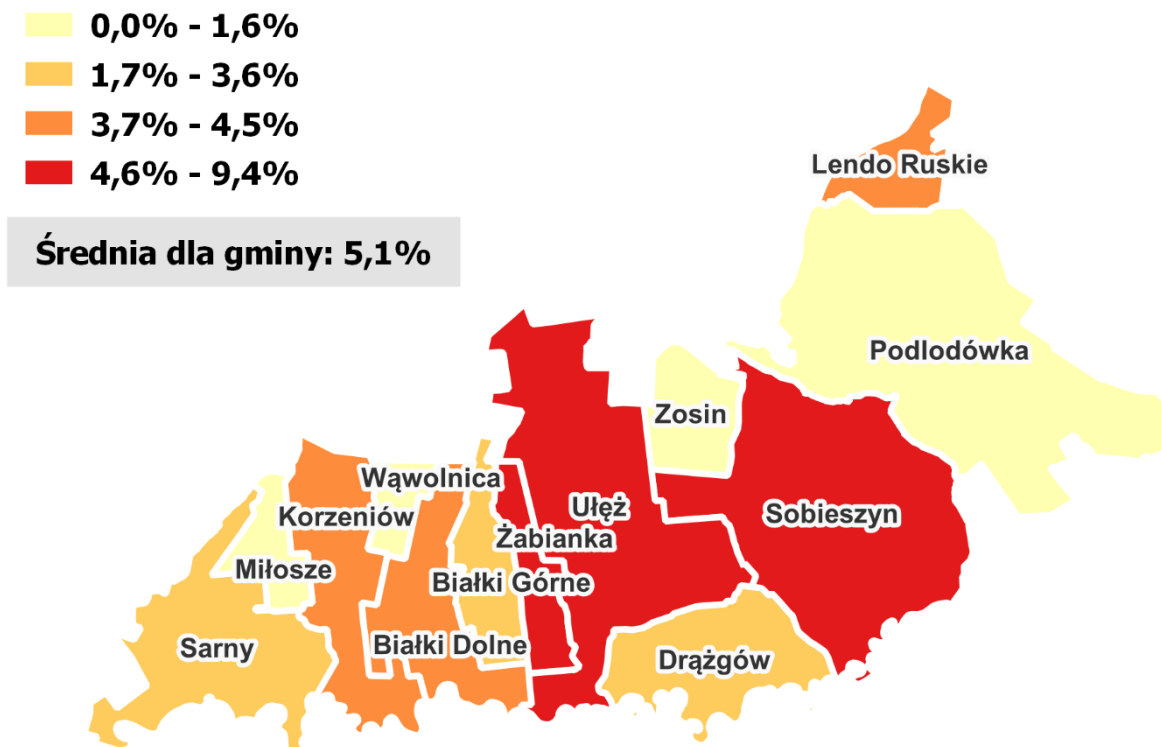
Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Białki Dolne	146	6	4,1%
Białki Górne	79	2	2,5%
Drażgów	110	4	3,6%
Korzeniów	164	7	4,3%
Lendo Ruskie	66	3	4,5%
Miłosze	73	0	0,0%
Podlodówka	100	0	0,0%
Sarny	155	3	1,9%
Sobieszyn	375	34	9,1%
Ułęż	303	22	7,3%
Wąwolnica	30	0	0,0%
Zosin	61	1	1,6%
Żabianka	64	6	9,4%
Gmina	1 726	88	5,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach.

Patrząc na obszary porównawcze można zauważyć znaczne zróżnicowanie wartości analizowanego wskaźnika. Szczególnie niekorzystną sytuację odnotowano na obszarze Żabianka i Sobieszyn, gdzie wspomniany odsetek wyniósł kolejno 9,4% i 9,1% - znacznie więcej niż średnia dla gminy.

Mapa 6 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach.

Kolejnym aspektem związanym z bezpieczeństwem jest liczba zdarzeń drogowych. W 2021 r. na terenie gminy odnotowano łącznie 43 zdarzeń, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosi 13,2.

Tabela 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	1	4,2
Białki Górne	140	2	14,3
Drążgów	225	1	4,4
Korzeniów	283	2	7,1
Lendo Ruskie	129	1	7,8
Miłosze	129	0	0,0
Podlodówka	210	2	9,5
Sarny	256	2	7,8
Sobieszyn	777	24	30,9
Ułęż	548	4	7,3
Wąwolnica	52	0	0,0
Zosin	139	3	21,6
Żabianka	120	1	8,3
Gmina	3 247	43	13,2

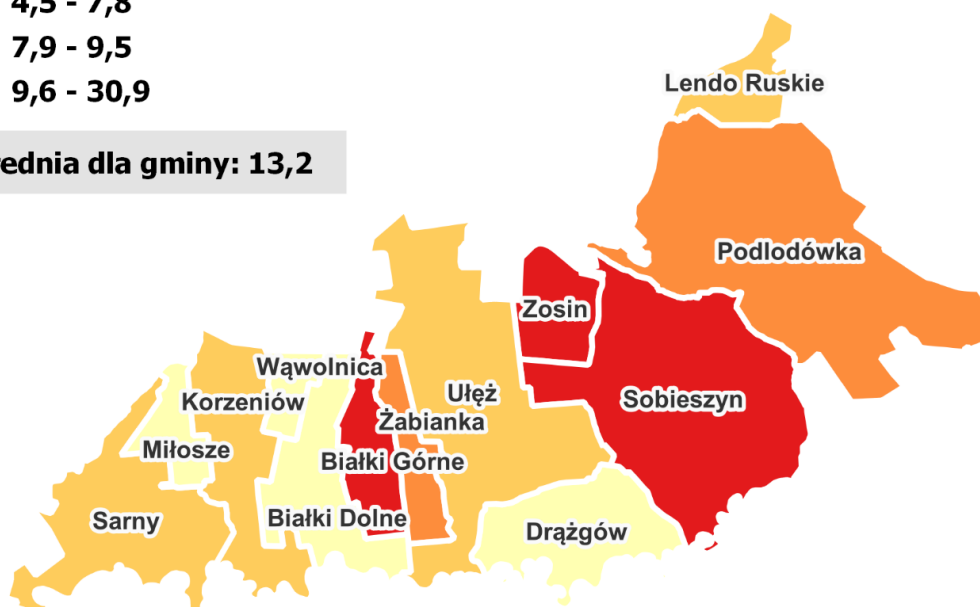
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Rykach.

Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze Sobieszyn (30,9) – także liczba zdarzeń drogowych ogółem była na tym obszarze zdecydowanie największa (24). Wysoki wskaźnik dotyczył także obszaru Zosin (21,6). Na obszarach takich jak Miłosze i Wąwolnica, nie odnotowano żadnych zdarzeń drogowych.

Mapa 7 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców

- 0,0 - 4,4
- 4,5 - 7,8
- 7,9 - 9,5
- 9,6 - 30,9

Średnia dla gminy: 13,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Rykach.

Analizie poddano również dane, które obrazują poziom zapotrzebowania na usługi z zakresu pomocy społecznej świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ułężu. W 2021 r. z pomocy społecznej korzystały 443 osoby na terenie całej gminy – w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje to wskaźnik na poziomie 136,4.

Tabela 9 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	36	150,6
Białki Górne	140	10	71,4
Drażgów	225	9	40,0
Korzeniów	283	37	130,7
Lendo Ruskie	129	13	100,8
Miłosze	129	13	100,8
Podlodówka	210	37	176,2
Sarny	256	35	136,7
Sobieszyn	777	126	162,2
Uleź	548	91	166,1
Wąwolnica	52	9	173,1
Zosin	139	16	115,1
Żabianka	120	11	91,7
Gmina	3 247	443	136,4

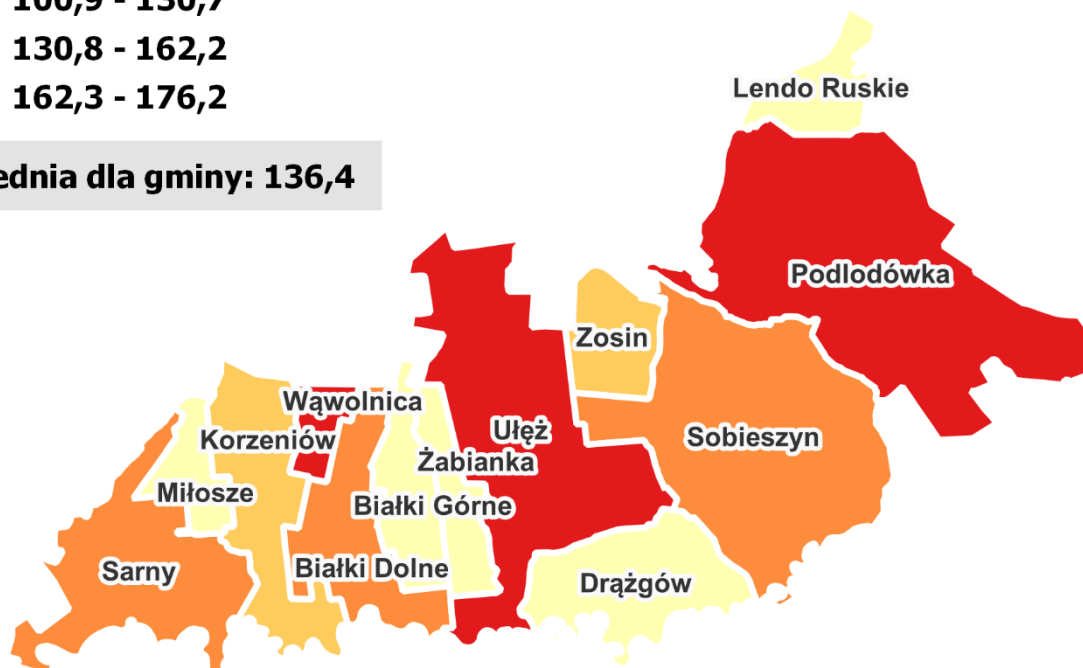
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ułężu.

Zdecydowanie najwięcej klientów pomocy społecznej odnotowano na obszarze Sobieszyn (126). Jednakże przeliczając liczbę potrzebujących na 1 000 mieszkańców, najgorsza sytuacja występuje w obszarze Podlodówka (176,2) i Wąwolnica (173,2). Najniższy wskaźnik dotyczył obszaru Drażgów (40) oraz Białki Górne (71,4), co może świadczyć o niższym natężeniu problemów społecznych w porównaniu do innych jednostek.

Mapa 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

- 40,0 - 100,8**
- 100,9 - 130,7**
- 130,8 - 162,2**
- 162,3 - 176,2**

Średnia dla gminy: 136,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ułężu.

Istotne znaczenie w kontekście pomocy społecznej ma również struktura, rodzaj i powód przyznawanych świadczeń. W 2021 r. liczba osób, którym przyznano świadczenia z tytułu niepełnosprawności była równa 48. Średnia wartość wskaźnika w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Ułęż wyniosła 14,8.

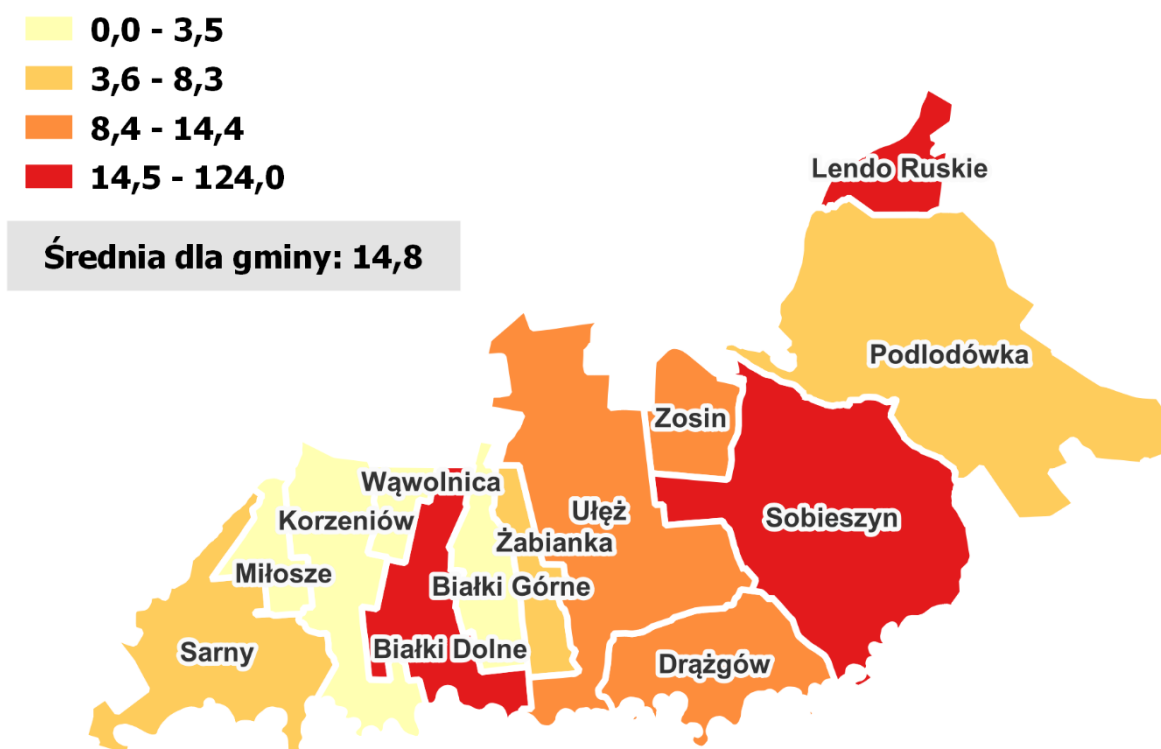
Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	4	16,7
Białki Górne	140	0	0,0
Drażgów	225	3	13,3
Korzeniów	283	1	3,5
Lendo Ruskie	129	16	124,0
Miłosze	129	0	0,0
Podlodówka	210	1	4,8
Sarny	256	2	7,8
Sobieszyn	777	13	16,7
Ułęż	548	5	9,1
Wąwolnica	52	0	0,0
Zosin	139	2	14,4
Żabianka	120	1	8,3
Gmina	3 247	48	14,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ułężu.

Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze Lendo Ruskie – 124, zatem znacznie więcej niż średnia dla gminy. We wspomnianym obszarze także w liczbach bezwzględnych odnotowano najwięcej osób pobierających świadczenia z powodu niepełnosprawności (16). Najniższy wskaźnik dotyczył natomiast obszaru Wąwolnica i Białki Górne, gdzie nikt nie pobierał świadczeń ze względu na niepełnosprawność.

Mapa 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ułężu.

Jednym z aspektów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych. W 2021 r. na terenie gminy funkcjonowało 12 tego typu organizacji, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje wskaźnik na poziomie 3,7.

Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	1	4,2
Białki Górne	140	0	0,0
Drążgów	225	0	0,0
Korzeniów	283	2	7,1

Lendo Ruskie	129	1	7,8
Miłosze	129	0	0,0
Podlodówka	210	0	0,0
Sarny	256	1	3,9
Sobieszyn	777	2	2,6
Ułęż	548	3	5,5
Wąwolnica	52	0	0,0
Zosin	139	2	14,4
Żabianka	120	0	0,0
Gmina	3 247	12	3,7

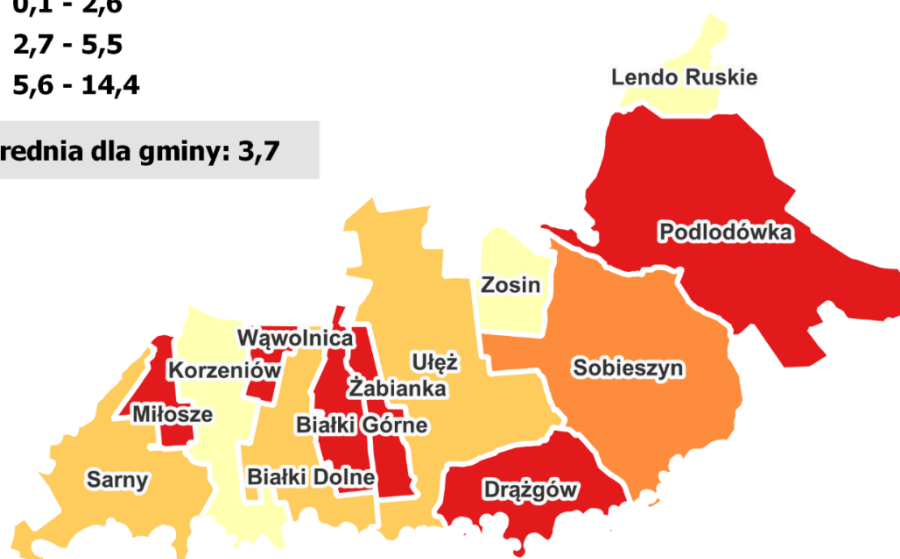
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwięcej organizacji funkcjonowało na obszarze Ułęży (3), jednakże w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, najkorzystniejsza sytuacja wystąpiła na obszarze Zosin, gdzie wskaźnik wyniósł 14,4 – znacznie więcej niż średnia dla gminy. Na kilku obszarach nie działają żadne organizacje pozarządowe.

Mapa 10 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców

- 0,0
- 0,1 - 2,6
- 2,7 - 5,5
- 5,6 - 14,4

Średnia dla gminy: 3,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

2.5 Wskaźniki gospodarcze

W sferze gospodarczej poddano analizie liczbę podmiotów gospodarczych funkcjonujących w poszczególnych obszarach porównawczych oraz różnicę pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami w 2021 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem w tej sferze jest liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców. Określa on poziom aktywności przedsiębiorstw i stopień rozwoju gospodarczego. Na terenie gminy w 2021 r. zarejestrowanych było 235 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosi 72,4.

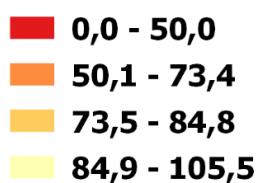
Tabela 12 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	18	75,3
Białki Górne	140	14	100,0
Drążgów	225	12	53,3
Korzeniów	283	24	84,8
Lendo Ruskie	129	10	77,5
Miłosze	129	3	23,3
Podlodówka	210	8	38,1
Sarny	256	27	105,5
Sobieszyn	777	57	73,4
Ułęż	548	48	87,6
Wąwolnica	52	0	0,0
Zosin	139	8	57,6
Żabianka	120	6	50,0
Gmina	3 247	235	72,4

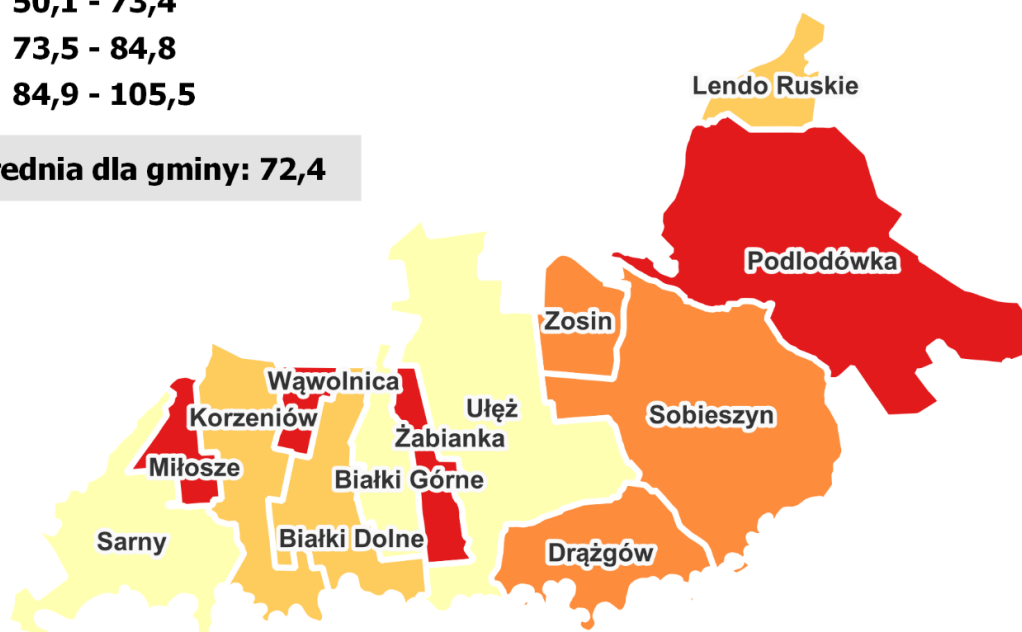
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://dane.biznes.gov.pl/>.

Wspomniany wskaźnik był najwyższy na obszarze Sarny, gdzie wyniósł 105,5 – znacznie więcej niż średnia dla gminy. Najniższa wartość wskaźnika wyniosła 0 i dotyczyła obszaru Wąwolnica. W liczbach bezwzględnych najwięcej podmiotów funkcjonowało na obszarze Sobieszyn (57) oraz Ułęż (48).

Mapa 11 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców

Średnia dla gminy: 72,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://dane.biznes.gov.pl/>.

W celu oceny kondycji lokalnej gospodarki przeanalizowano dane dotyczące podmiotów, które zarejestrowały się i wyrejestrowały na terenie poszczególnych obszarów porównawczych. Bilans podmiotów na terenie gminy wyniósł 6 – 20 podmiotów zostało zarejestrowanych w 2021 r., a 14 zostało wyrejestrowanych. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców saldo wyniosło 1,8.

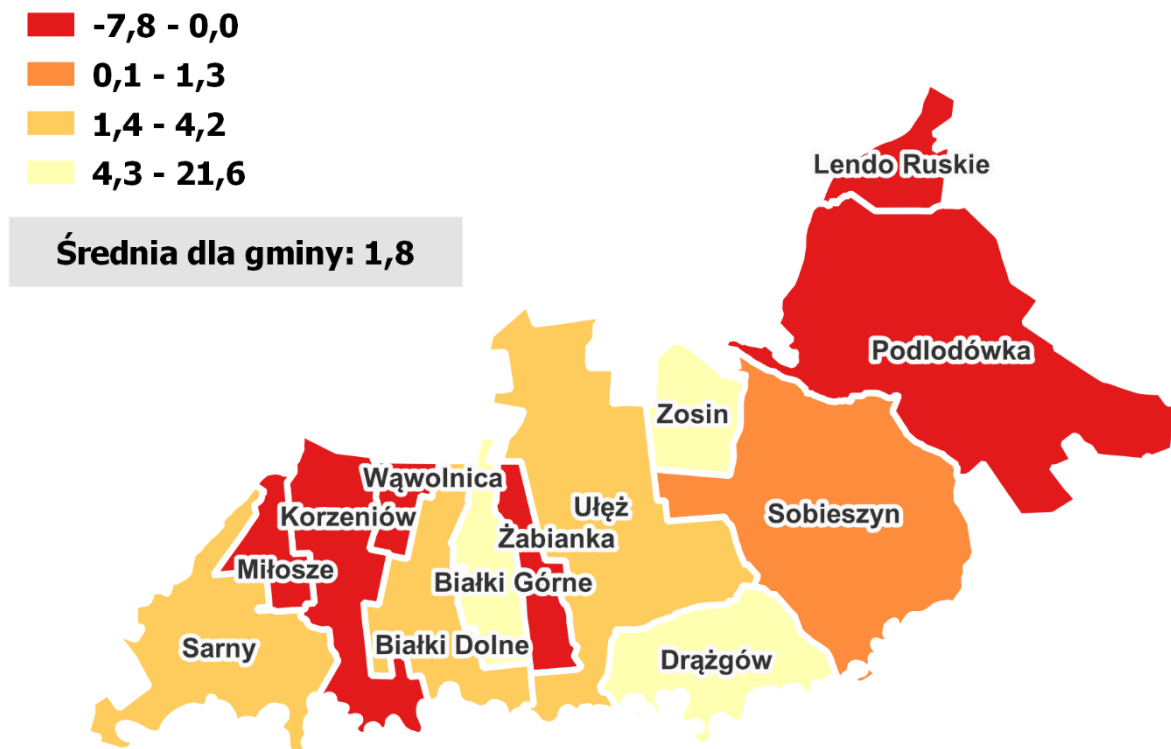
Tabela 13 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców

Obszar porównawczy	Liczba mieszkańców	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	239	1	0	4,2
Białki Górne	140	1	0	7,1
Drążgów	225	2	0	8,9
Korzeniów	283	0	2	-7,1
Lendo Ruskie	129	0	1	-7,8
Miłosze	129	0	1	-7,8
Podlodówka	210	0	0	0,0
Sarny	256	3	2	3,9
Sobieszyn	777	6	5	1,3
Ułęż	548	4	3	1,8
Wąwolnica	52	0	0	0,0
Zosin	139	3	0	21,6
Żabianka	120	0	0	0,0
Gmina	3 247	20	14	1,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://dane.biznes.gov.pl/>

Ujemny wskaźnik odnotowano na obszarze Miłosze, Lendo Ruskie i Korzeniów – wyniósł mniej niż -7. Najkorzystniejszy wskaźnik dotyczył natomiast obszaru Zosin, gdzie wyniósł aż 21,6 – wielokrotnie więcej niż średnia dla gminy.

Mapa 12 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://dane.biznes.gov.pl/>

2.6 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej pozwala na zidentyfikowanie deficytów w przestrzeni publicznej oraz barier w zagospodarowaniu. W analizie wykorzystano wskaźniki dotyczące dostępności punktów usług publicznych, opieki zdrowotnej i dostępności komunikacyjnej. Skupiono się również na analizie kwestii dotyczącej dostępności terenów rekreacyjnych i powierzchni biologicznie czynnej.

Pierwszym wskaźnikiem przestrzenno-funkcjonalnym poddanym analizie był dostęp mieszkańców do usług społecznych. Wskaźnik ten dotyczy liczby instytucji społecznych (np. bibliotek, aptek, placówek pocztowych, banków, instytucji kultury, itd.), do której mają dostęp mieszkańcy wyodrębnionych obszarów i prezentowany jest on w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Liczba punktów usług publicznych wyniosła 24, a więc wskaźnik dla gminy wyniósł 7,4.

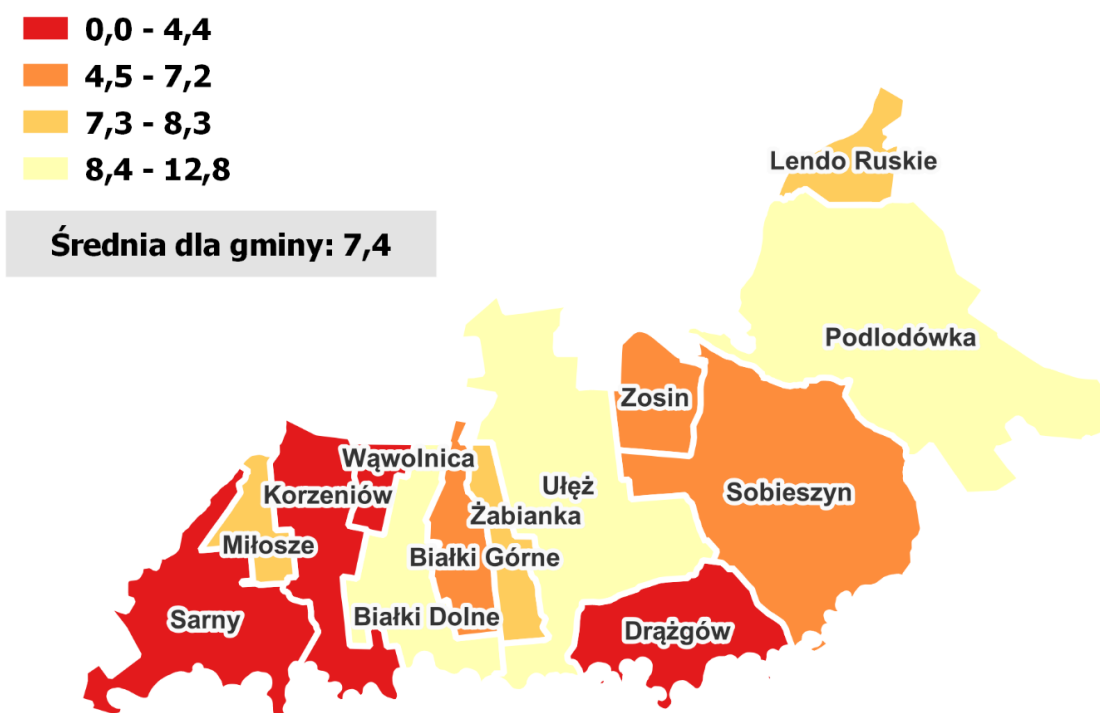
Tabela 14 Dostępność do punktów usług publicznych

Obszar porównawczy	Punkty usług publicznych	Liczba mieszkańców	Dostępność do punktów usług publicznych
Białki Dolne	2	239	8,4
Białki Górne	1	140	7,1
Drażgów	1	225	4,4
Korzeniów	1	283	3,5
Lendo Ruskie	1	129	7,8
Miłosze	1	129	7,8
Podlodówka	2	210	9,5
Sarny	1	256	3,9
Sobieszyn	5	777	6,4
Ułęż	7	548	12,8
Wąwolnica	0	52	0,0
Zosin	1	139	7,2
Żabianka	1	120	8,3
Gmina	24	3 247	7,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwyższa wartość wskaźnika dotyczy obszaru Ułęż, gdzie wyniosła 12,8 – także w liczbach bezwzględnych na tym obszarze zlokalizowanych jest najwięcej punktów usług publicznych (7), ponieważ jest to centrum gminy. Brak punktów usług publicznych odnotowano na obszarze Wąwolnica.

Mapa 13 Dostępność do punktów usług publicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców, istotne jest zidentyfikowanie kwestii związanych z dostępnością komunikacyjną. Analizy dokonano w oparciu o liczbę przystanków, zarówno autobusowych, jak i kolejowych, zlokalizowanych na terenie obszarów porównawczych. Na terenie gminy znajdują się 44 przystanki, co w przeliczeniu na powierzchnię gminy daje wartość 0,5.

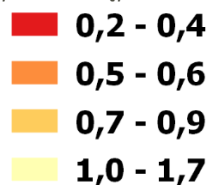
Tabela 15 Dostępność komunikacyjna

Obszar porównawczy	Liczba przystanków	powierzchnia [km ²]	Dostępność komunikacyjna
Białki Dolne	2	5,0	0,4
Białki Górne	3	2,8	1,1
Drążgów	1	5,5	0,2
Korzeniów	6	5,7	1,1
Lendo Ruskie	1	2,4	0,4
Miłosze	1	1,8	0,6
Podlodówka	4	18,5	0,2
Sarny	4	7,8	0,5
Sobieszyn	9	14,7	0,6
Ułęż	7	13,1	0,5
Wąwolnica	2	1,2	1,7
Zosin	2	2,7	0,7
Żabianka	2	2,2	0,9
Gmina	44	83,5	0,5

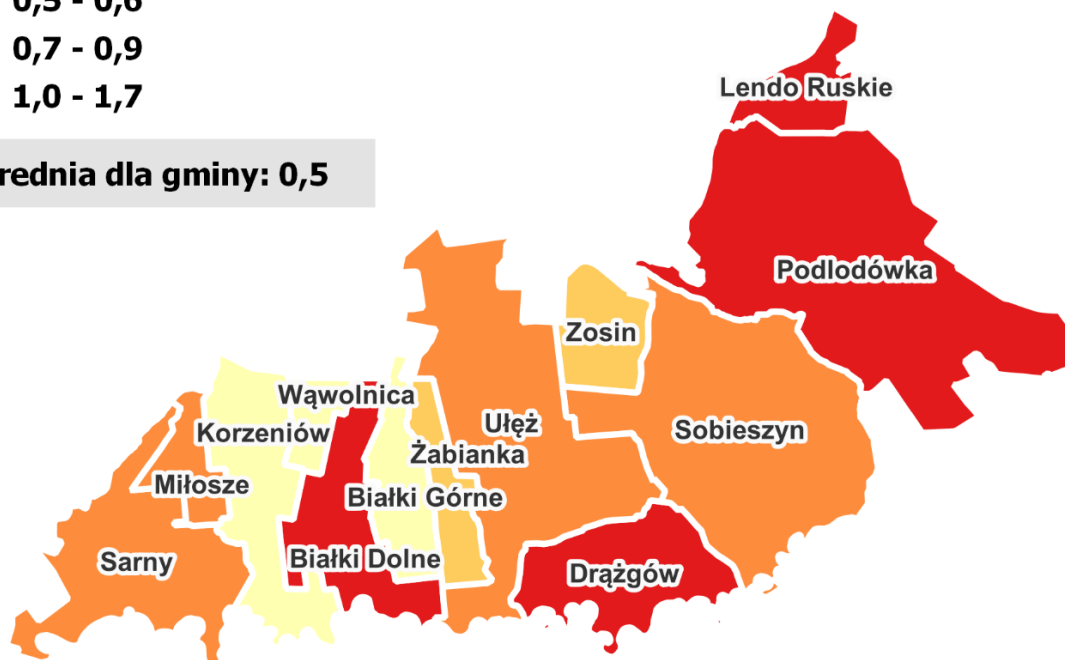
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Największą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze Wąwolnica (1,7), a najniższą na obszarze Podlodówka (0,2) i Drażgów (0,2). W liczbach bezwzględnych najwięcej przystanków zlokalizowanych jest na obszarze Sobieszyn (9) oraz Ułęż (7).

Mapa 14 Dostępność komunikacyjna

Średnia dla gminy: 0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Obiekty takie jak place zabaw, siłownie plenerowe i miejsca małej architektury pełnią funkcję rekreacyjną. W gminie zidentyfikowano 15 tego typu obiektów, co w przeliczeniu na powierzchnię daje wskaźnik na poziomie 0,2.

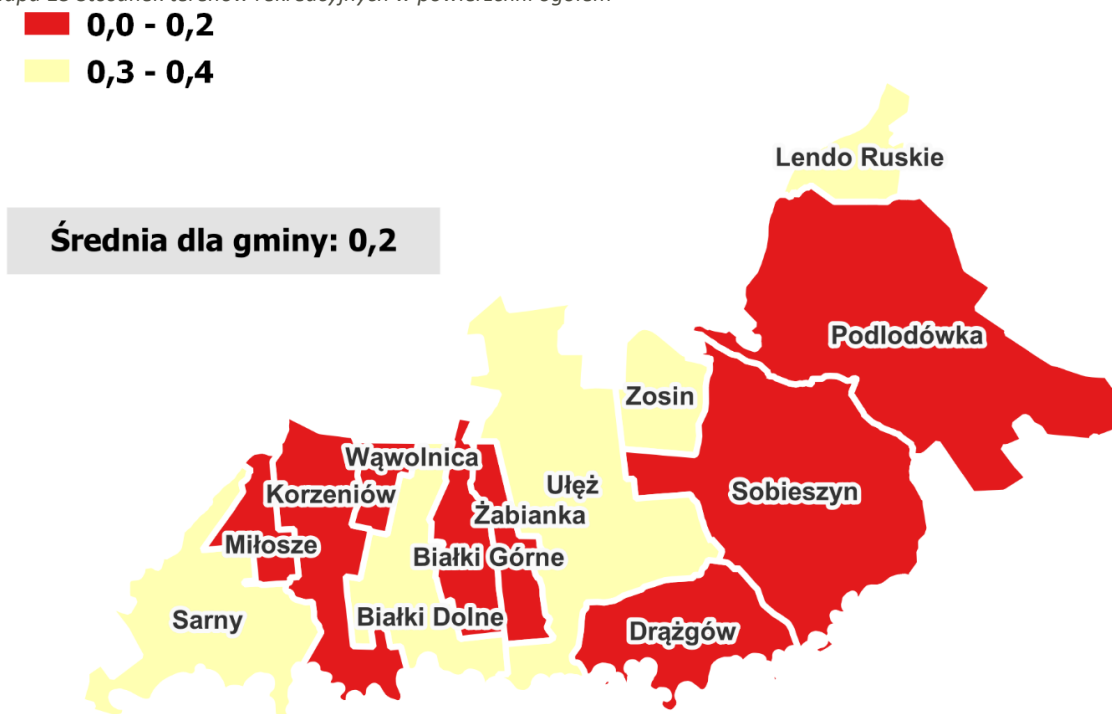
Tabela 16 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Liczba terenów rekreacyjnych	powierzchnia [km ²]	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
Białki Dolne	2	5,0	0,4
Białki Górne	0	2,8	0,0
Drażgów	1	5,5	0,2
Korzeniów	0	5,7	0,0
Lendo Ruskie	1	2,4	0,4
Miłosze	0	1,8	0,0
Podlodówka	1	18,5	0,1
Sarny	2	7,8	0,3
Sobieszyn	3	14,7	0,2
Ułęż	4	13,1	0,3
Wąwolnica	0	1,2	0,0
Zosin	1	2,7	0,4
Żabianka	0	2,2	0,0
Gmina	15	83,5	0,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwięcej obiektów rekreacyjnych zlokalizowanych jest na obszarze Ułęż (4). W stosunku do powierzchni obszaru, największą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze Zosin, Lendo Ruskie i Białki Dolne, gdzie wyniosła 0,4. Na kilku obszarach wskaźnik wyniósł 0.

Mapa 15 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Jako teren/powierzchnię biologicznie czynną należy rozumieć „teren o nawierzchni urządzonej w sposób zapewniający naturalną wegetację roślin i retencję wód opadowych, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią oraz innych powierzchni zapewniających naturalną wegetację roślin, o powierzchni nie mniejszej niż 10 m², oraz wodę powierzchniową na tym terenie”². Udział powierzchni biologicznie czynnej w gminie wyniósł 98,3%.

Tabela 17 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Obszar porównawczy	Tereny biologicznie czynna [m ²]	Powierzchnia [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
Białki Dolne	4 939 345	5 017 887	98,4%
Białki Górne	2 782 442	2 837 932	98,0%
Drążgów	5 421 533	5 482 269	98,9%
Korzeniów	5 586 100	5 675 108	98,4%
Lendo Ruskie	2 425 187	2 444 980	99,2%
Miłosze	1 771 602	1 794 345	98,7%
Podlodówka	18 363 708	18 470 330	99,4%
Sarny	7 526 341	7 831 254	96,1%

² Zgodnie obwieszczeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 kwietnia 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Sobieszyn	14 505 160	14 700 816	98,7%
Ułęż	12 746 319	13 064 098	97,6%
Wąwolnica	1 169 110	1 206 947	96,9%
Zosin	2 691 499	2 742 474	98,1%
Żabianka	2 161 199	2 203 241	98,1%
Gmina	82 089 545	83 471 682	98,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Różnica w powierzchni biologicznie czynnej pomiędzy poszczególnymi obszarami nie jest duża. Największym udziałem cechuje się obszar Lendo Ruskie (99,2%), a najmniejszym obszar Sarny (96,1%).

Mapa 16 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

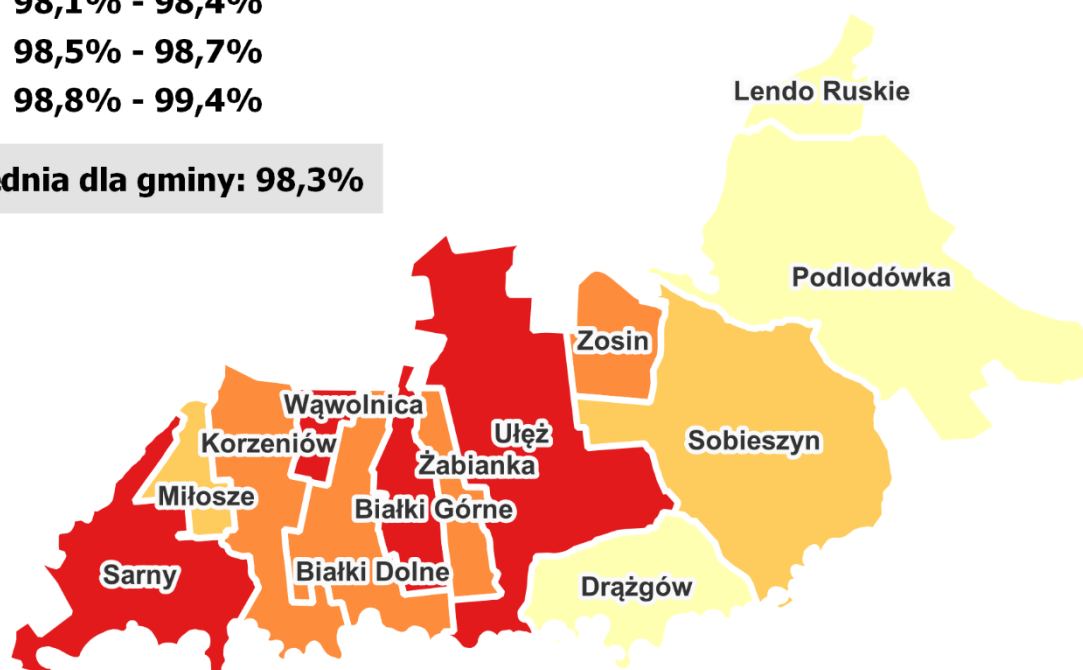
■ 96,1% - 98,0%

■ 98,1% - 98,4%

■ 98,5% - 98,7%

■ 98,8% - 99,4%

Średnia dla gminy: 98,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Ostatnim z analizowanych wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność opieki zdrowotnej. Ze względu na procesy starzenia się społeczności lokalnej oraz obecność osób ze specjalnymi potrzebami, ważne jest zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych – ma to znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców. Na terenie całej gminy w 2021 r. funkcjonowało 7 podmiotów opieki zdrowotnej, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosło 2,2.

Tabela 18 Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców

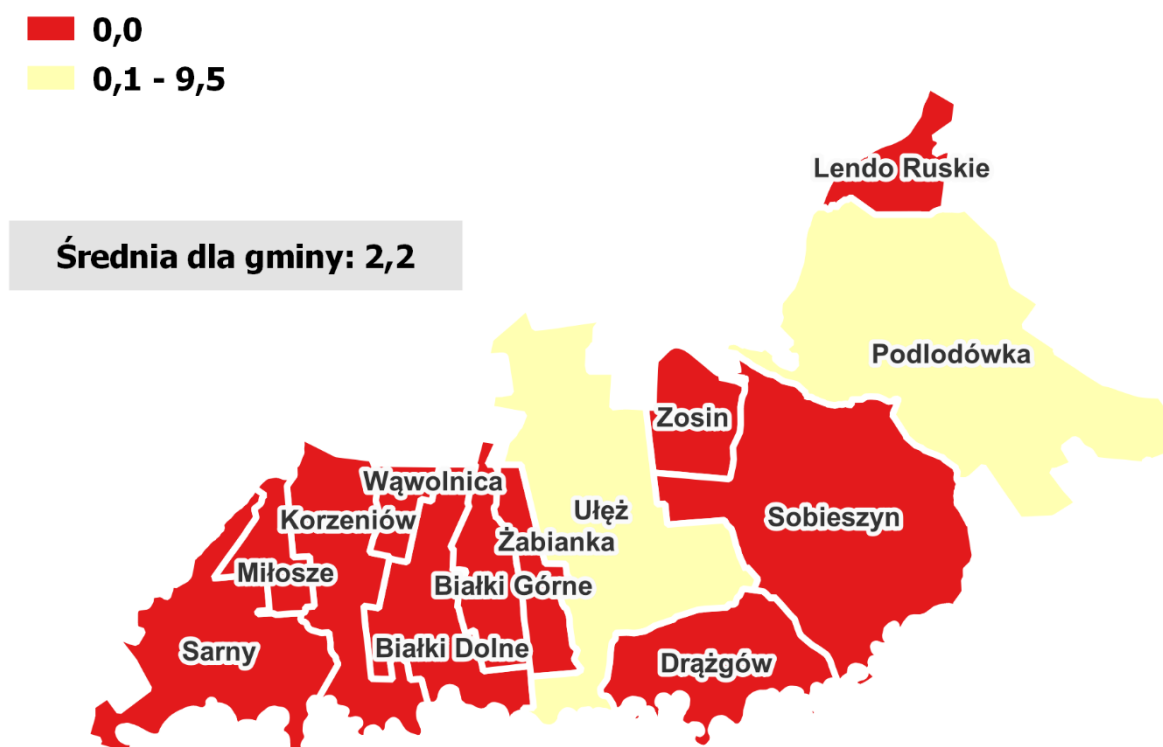
Obszar porównawczy	Liczba podmiotów opieki zdrowotnej wg PKD (86)	Liczba mieszkańców	Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	0	239	0,0
Białki Górne	0	140	0,0

Drążgów	0	225	0,0
Korzeniów	0	283	0,0
Lendo Ruskie	0	129	0,0
Miłosze	0	129	0,0
Podlodówka	2	210	9,5
Sarny	0	256	0,0
Sobieszyn	0	777	0,0
Ułęż	5	548	9,1
Wąwolnica	0	52	0,0
Zosin	0	139	0,0
Żabianka	0	120	0,0
Gmina	7	3 247	2,2

Źródło: opracowanie na podstawie danych CEIDG (Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej).

Na większości obszarów porównawczych nie funkcjonują żadne podmioty związane z usługami zdrowotnymi. Najwięcej tego typu podmiotów działa w centrum gminy czyli na obszarze Ułęż (5). Pozostałe 2 podmioty działają na obszarze Podlodówka. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców jest to kolejno 9,1 dla obszaru Ułęż i 9,5 dla obszaru Podlodówka.

Mapa 17 Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie na podstawie danych CEIDG (Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej).

2.7 Wskaźniki środowiskowe

Analiza wskaźników w sferze środowiskowej pozwoliła na zdiagnozowanie stanu i jakości środowiska w gminie Ułęż. W tym kontekście przeanalizowano przekroczenia norm jakości powietrza oraz zagrożenie hałasem.

Oceny jakości dokonano w oparciu o średnie roczne stężenia PM_{2,5} w gminie. Jako główne przyczyny zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy można wskazać przede wszystkim niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania gospodarstw domowych. W 2021 r. średnie roczne stężenie pyłu PM_{2,5} wyniosło 12,1 µg/m³.

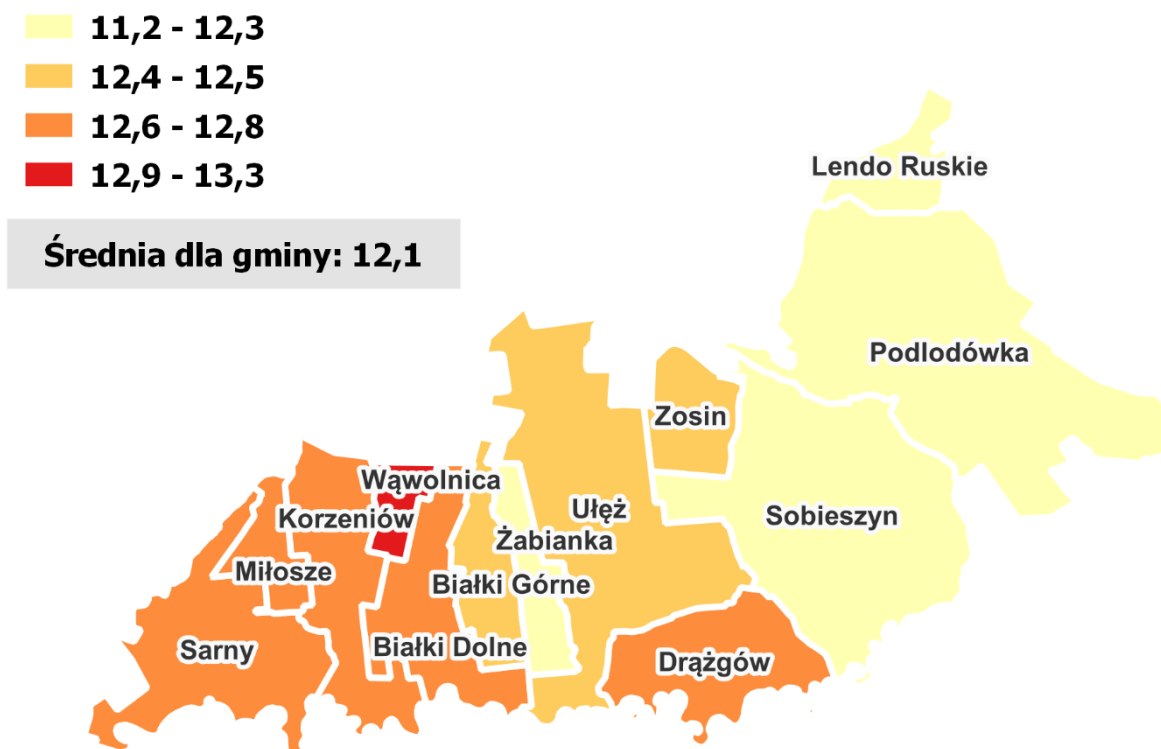
Tabela 19 Średnie roczne stężenie PM_{2,5} – jakość powietrza

Obszar porównawczy	Średnie roczne stężenie PM _{2,5} (µg/m ³)
Białki Dolne	12,6
Białki Górne	12,5
Drążgów	12,8
Korzeniów	12,8
Lendo Ruskie	11,6
Miłosze	12,8
Podlodówka	11,2
Sarny	12,6
Sobieszyn	12,0
Ułęż	12,5
Wąwolnica	13,3
Zosin	12,4
Żabianka	12,3
Gmina	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

Najwyższe stężenie PM_{2,5} notowane jest w zachodniej części gminy – najwyższym stężeniem wyróżnia się obszar Wąwolnica (13,3 µg/m³). Najmniejsze stężenie pyłu PM_{2,5} odnotowano natomiast na obszarze Podlodówka (11,2 µg/m³).

Mapa 18 Średnie roczne stężenie PM_{2,5} – jakość powietrza

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powietrze.gios.gov.pl/>.

Zgodnie z pozyskanymi danymi na terenie gminy Ułęż blisko 15% budynków mieszkalnych znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym – są to 182 budynki.

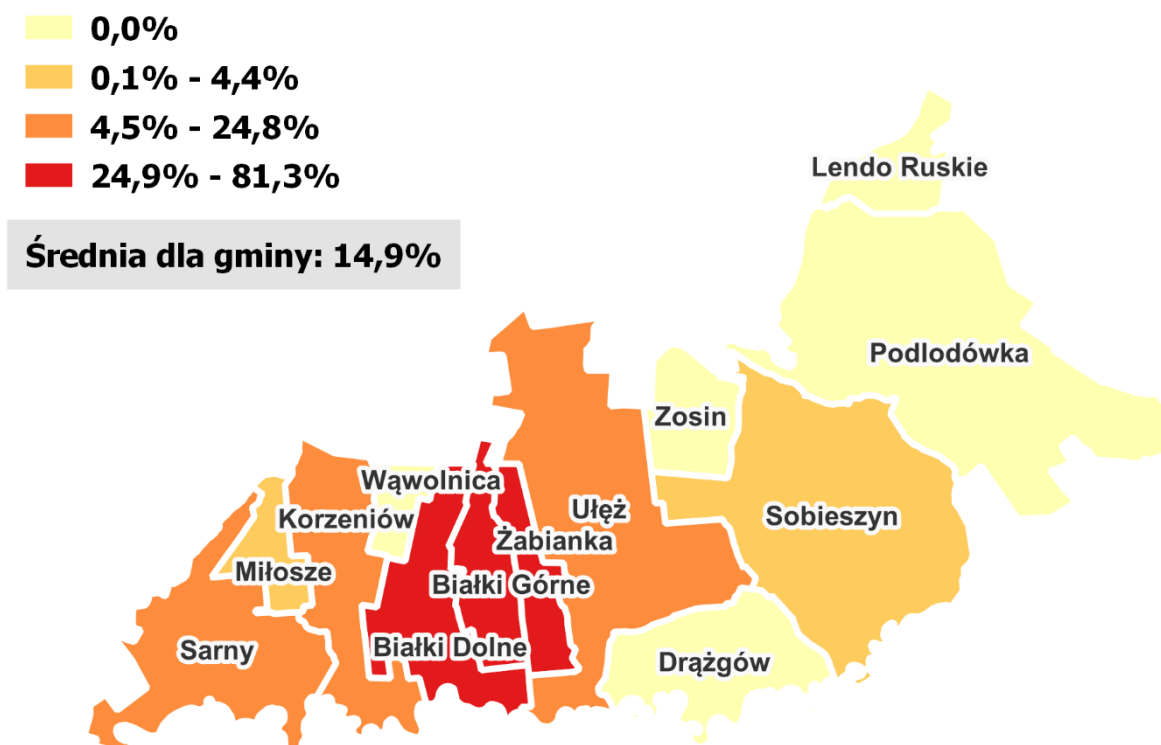
Tabela 20 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Obszar porównawczy	Liczba budynków mieszkalnych	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym
Białki Dolne	100	56	56,0%
Białki Górne	64	52	81,3%
Drążgów	113	0	0,0%
Korzeniów	113	28	24,8%
Lendo Ruskie	52	0	0,0%
Miłosze	45	2	4,4%
Podlodówka	70	0	0,0%
Sarny	82	15	18,3%
Sobieszyn	215	1	0,5%
Ułęż	217	13	6,0%
Wąwolnica	26	0	0,0%
Zosin	77	0	0,0%
Żabianka	48	15	31,3%
Gmina	1 222	182	14,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

Najwięcej budynków zagrożonych hałasem zlokalizowanych jest na obszarze Białki Dolne (56) oraz Białki Górne (52) – także ich udział w budynkach mieszkalnych ogółem jest najwyższy i wynosi kolejno 56% i 81,3%. W pięciu obszarach nie zidentyfikowano budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem.

Mapa 19 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych).

2.8 Wskaźniki techniczne

Ostatnią z analizowanych sfer, jest sfera techniczna. Skupia się ona przede wszystkim na ocenie kondycji obszaru, aktualnego zagospodarowania, jak i problemów dotyczących kwestii przestrzennych oraz stanu technicznego budynków i obiektów, które wpływają na wizerunek obszaru.

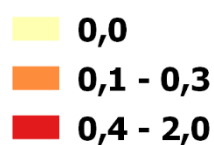
Na terenie gminy zidentyfikowano 55 zabytków i pomników przyrody. W przeliczeniu na 1 km² jest to 0,7. W obszarach na których zlokalizowane są obiekty o znaczeniu zabytkowym i przyrodniczym zachodzi konieczność ich ochrony i konserwacji, a w związku z tym ponoszenia większych nakładów finansowych.

Tabela 21 Liczba zabytków i pomników przyrody na km²

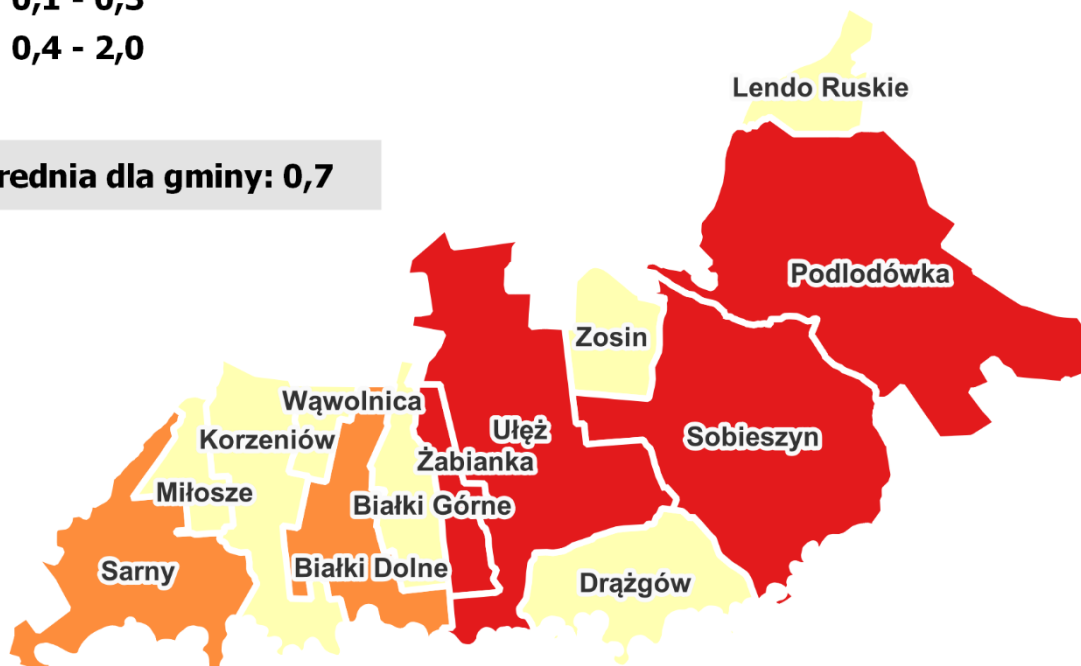
Obszar porównawczy	Powierzchnia [km ²]	Liczba zabytków i pomników przyrody	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²
Białki Dolne	5,0	1	0,2
Białki Górne	2,8	0	0,0
Drażgów	5,5	0	0,0
Korzeniów	5,7	0	0,0
Lendo Ruskie	2,4	0	0,0
Miłosze	1,8	0	0,0
Podlodówka	18,5	9	0,5
Sarny	7,8	2	0,3
Sobieszyn	14,7	30	2,0
Ułęż	13,1	12	0,9
Wąwolnica	1,2	0	0,0
Zosin	2,7	0	0,0
Żabianka	2,2	1	0,5
Gmina	83,5	55	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwyższe zagęszczenie obiektów zabytkowych i pomników przyrody odnotowano na obszarze Sobieszyn (2,0), na którym odnotowano także najwięcej tego typu obiektów w liczbach bezwzględnych (30). Wskaźnik wyższy od średniej dla gminy odnotowano także na obszarze Ułęż (0,9).

Mapa 20 Liczba zabytków i pomników przyrody na km²

Średnia dla gminy: 0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Istotnym aspektem ekonomicznym, gospodarczym i ekologicznym jest to, czy budynki użyteczności publicznej odpowiadają wyzwaniom związanym z rosnącymi kosztami energii. Na terenie gminy Ułęż funkcjonują 24 budynki użyteczności publicznej, z czego 25% wymaga termomodernizacji.

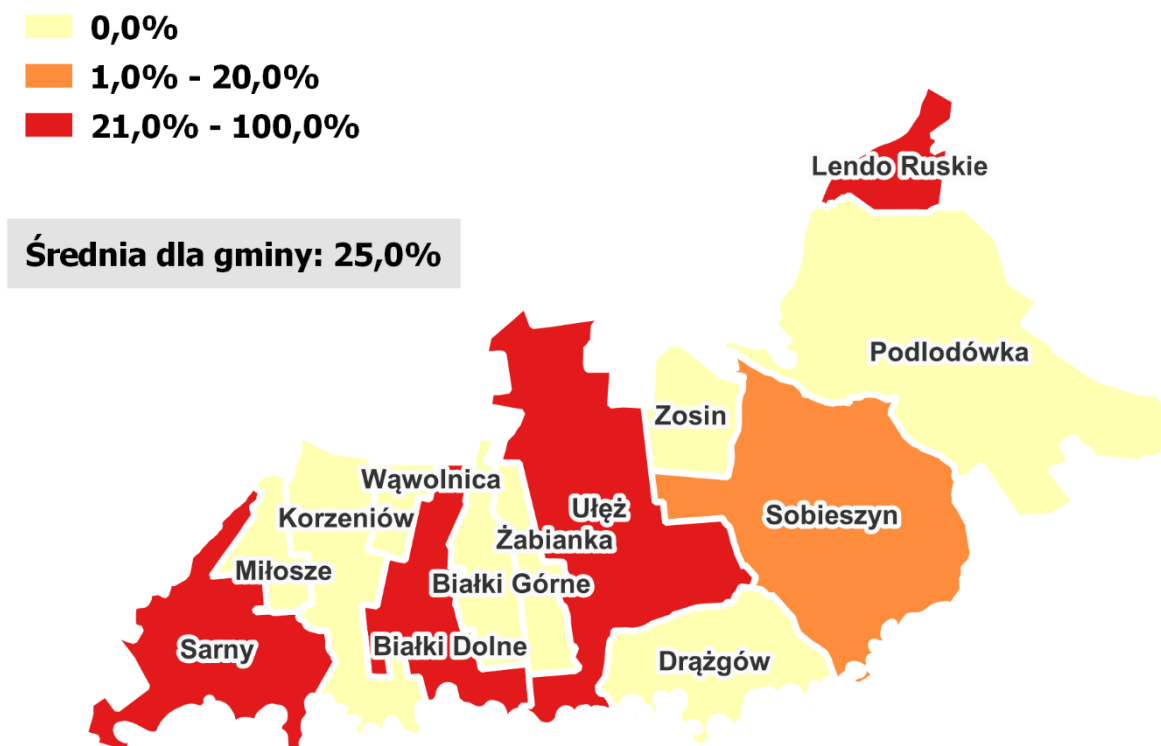
Tabela 22 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Obszar porównawczy	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji
Białki Dolne	2	1	50,0%
Białki Górne	1	0	0,0%
Drążgów	1	0	0,0%
Korzeniów	1	0	0,0%
Lendo Ruskie	1	1	100,0%
Miłosze	1	0	0,0%
Podlodówka	2	0	0,0%
Sarny	1	1	100,0%
Sobieszyn	5	1	20,0%
Ułęż	7	2	28,6%
Wąwolnica	0	0	0,0%
Zosin	1	0	0,0%
Żabianka	1	0	0,0%
Gmina	24	6	25,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwięcej obiektów wymaga termomodernizacji na obszarze Ułęż (2), czyli w centrum, gdzie mieści się większość obiektów użyteczności publicznej. Najwyższy odsetek obiektów wymagających termomodernizacji odnotowano natomiast na obszarze Lendo Ruskie oraz Sarny, gdzie wyniósł 100%.

Mapa 21 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Drugim wskaźnikiem związanym z modernizacją budynków użyteczności publicznej jest kwestia ich dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. W odniesieniu do tego wskaźnika należy podkreślić, że obecny poziom dostosowania jest szczególnie niski – aż 22 na 24 obiekty wymagają dostosowania w tym zakresie.

Tabela 23 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

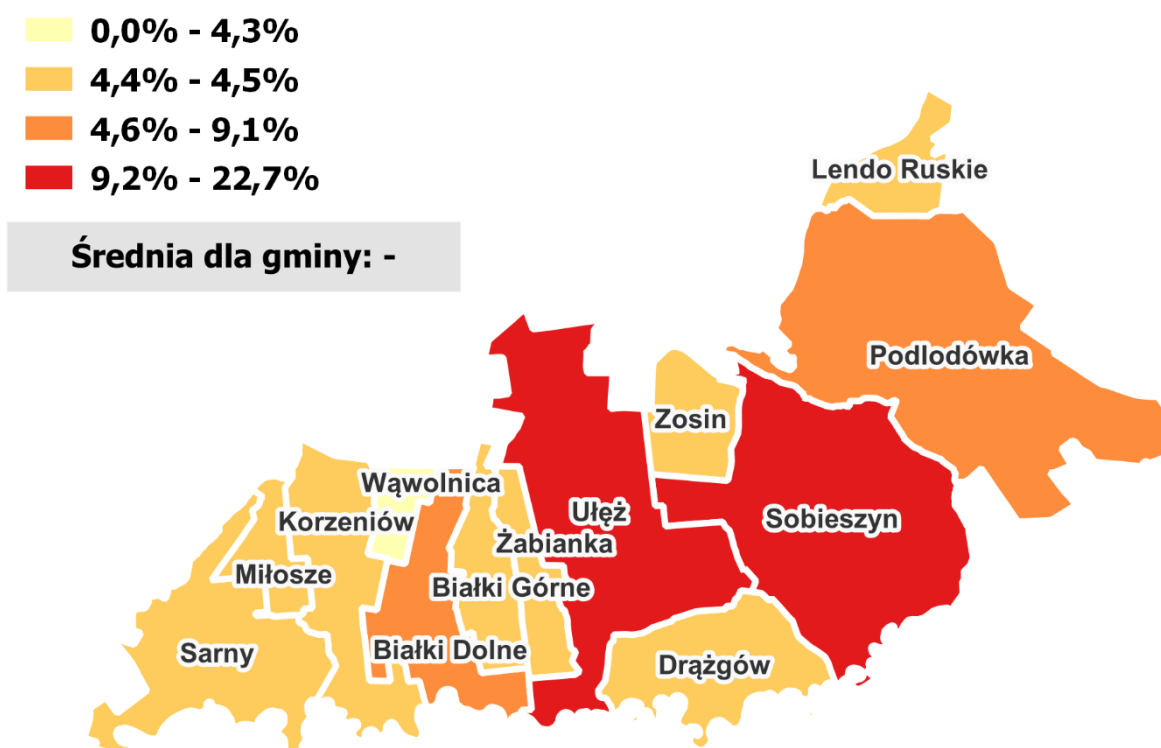
Obszar porównawczy	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
Białki Dolne	2	2	9,1%
Białki Górne	1	1	4,5%
Drażgów	1	1	4,5%
Korzeniów	1	1	4,5%
Lendo Ruskie	1	1	4,5%
Miłosze	1	1	4,5%
Podlodówka	2	2	9,1%
Sarny	1	1	4,5%

Obszar porównawczy	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
Sobieszyn	5	5	22,7%
Ułęż	7	5	22,7%
Wąwolnica	0	0	0,0%
Zosin	1	1	4,5%
Żabianka	1	1	4,5%
Gmina	24	22	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Najwięcej obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami odnotowano na obszarze Ułęży (5) i Sobieszyna (5). Także pod względem udziału w liczbie obiektów ogółem na tych dwóch obszarach jest on najwyższy i wynosi 22,7% zarówno na obszarze Ułęży jak i Sobieszyna.

Mapa 22 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ułężu.

Ostatni wskaźnik dotyczy dostępu do Internetu szerokopasmowego. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi, w całej gminie 53,8% budynków posiada tego typu łącze internetowe.

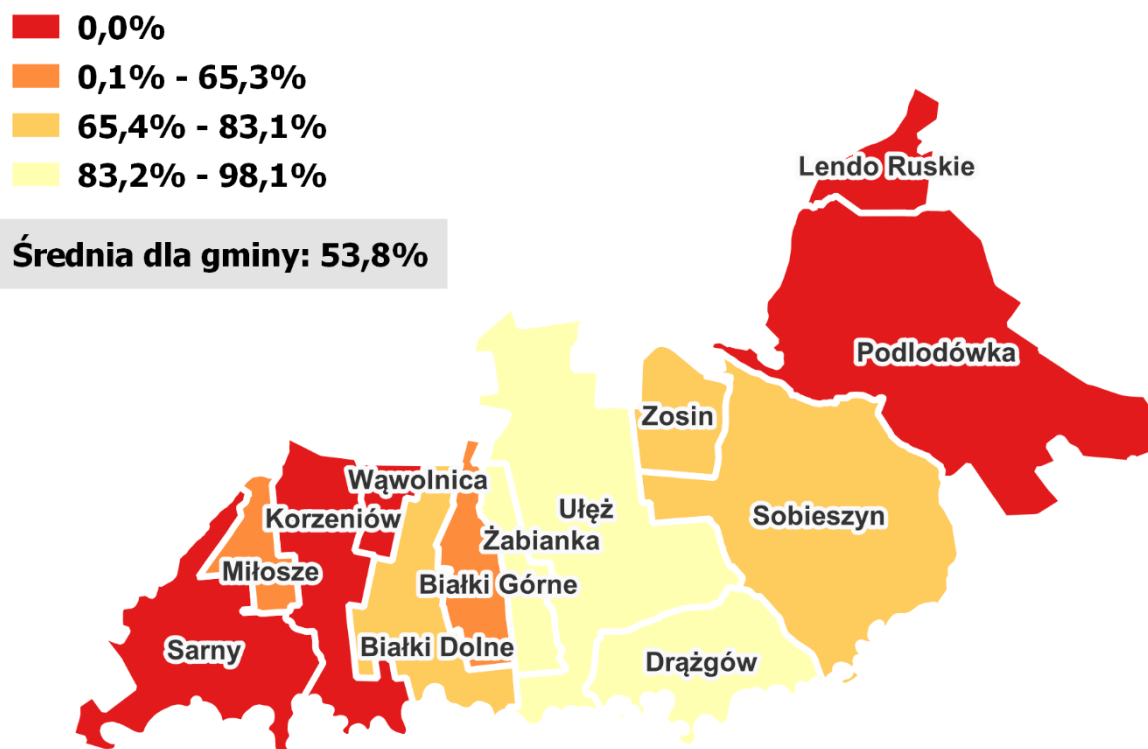
Tabela 24 Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s

Obszar porównawczy	Adresy referencyjne	Czarne plamy	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s
Białki Dolne	102	69	67,6%
Białki Górne	72	47	65,3%
Drążgów	117	113	96,6%
Korzeniów	124	0	0,0%
Lendo Ruskie	60	0	0,0%
Miłosze	45	15	33,3%
Podlodówka	66	0	0,0%
Sarny	148	0	0,0%
Sobieszyn	253	175	69,2%
Ułęż	240	206	85,8%
Wąwolnica	24	0	0,0%
Zosin	83	69	83,1%
Żabianka	53	52	98,1%
Gmina	1 387	746	53,8%

Źródło: opracowanie na podstawie danych <https://mapbook.uke.gov.pl/>

Najwyższe pokrycie siecią internetową występuje w centralnej części gminy – szczególnie na obszarze Żabianka (98,1%) i Drążgów (96,6%). Należy zwrócić uwagę, że w pięciu obszarach porównawczych nie ma dostępu do szybkiego Internetu. Z tego powodu mieszkańcom tych obszarów grozi wykluczenie cyfrowe.

Mapa 23 Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s

Źródło: opracowanie na podstawie danych <https://mapbook.uke.gov.pl/>

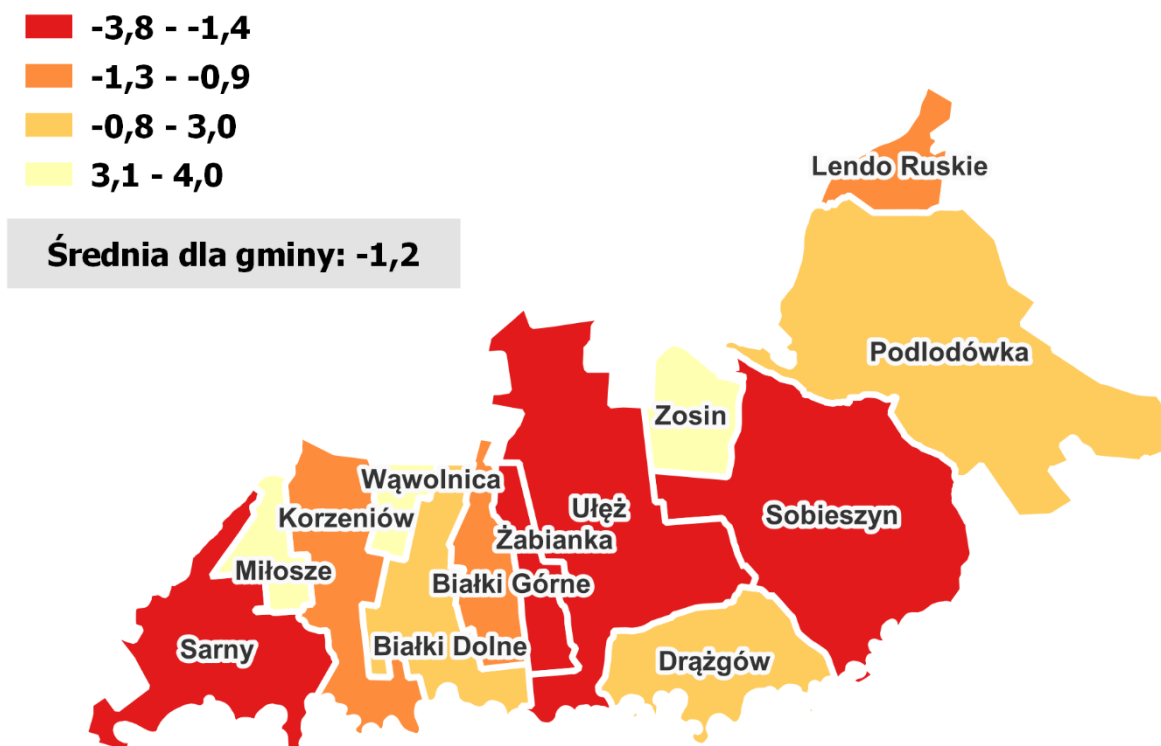
3. Podsumowanie

Diagnoza delimitacyjna przeprowadzona w oparciu o katalog wskaźników miała na celu zidentyfikowanie obszaru zdegradowanego, który charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz występowaniem co najmniej jednego zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Natężenie negatywnych zjawisk obrazują wskaźniki opisujące wskazane wyżej sfery. W przedmiotowym opracowaniu poddano analizie dane pozyskane z różnych źródeł. Z uwagi na zapisy w ustawie o rewitalizacji, największy nacisk położono na diagnozę zjawisk w sferze społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany ze względu na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych.

Poniżej przedstawiono syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzono średnie, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji. Następnie przedstawiono zestawienie wskaźników w formie zbiorczych tabel, które obrazują poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych.

Mapa 24 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarami szczególnie narażonymi na występowanie problemów społecznych na terenie Gminy Ułęż są: Ułęż, Żabianka oraz Sobieszyn. Jednakże zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar, w którym poza stanem kryzysowym w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Tabela 25 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Obszar porównawczy	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców
Białki Dolne	8,4	-12,6	0,6	25,1	4,1%	4,2	150,6	16,7	4,2
Białki Górne	-28,6	-7,1	0,8	14,3	2,5%	14,3	71,4	0,0	0,0
Drążgów	-8,9	17,8	1,0	17,8	3,6%	4,4	40,0	13,3	0,0
Korzeniów	-17,7	-14,1	0,7	24,7	4,3%	7,1	130,7	3,5	7,1
Lendo Ruskie	0,0	7,8	1,0	23,3	4,5%	7,8	100,8	124,0	7,8
Miłosze	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0%	0,0	100,8	0,0	0,0
Podlodówka	-28,6	-14,3	1,1	0,0	0,0%	9,5	176,2	4,8	0,0
Sarny	-27,3	-7,8	0,7	11,7	1,9%	7,8	136,7	7,8	3,9
Sobieszyn	-11,6	184,0	1,1	43,8	9,1%	30,9	162,2	16,7	2,6
Ułęż	-12,8	-32,8	0,8	40,1	7,3%	7,3	166,1	9,1	5,5
Wąwolnica	19,2	57,7	0,7	0,0	0,0%	0,0	173,1	0,0	0,0
Zosin	-14,4	-21,6	1,3	7,2	1,6%	21,6	115,1	14,4	14,4
Żabianka	0,0	16,7	0,9	50,0	9,4%	8,3	91,7	8,3	0,0
Gmina	-12,3	36,6	0,9	27,1	5,1%	13,2	136,4	14,8	3,7

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 26 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Obszar porównawczy	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik degradacji
Białki Dolne	1,21	-0,46	-1,22	-0,31	-0,12	0,62	-0,63	0,00	0,16	-0,7
Białki Górne	-1,31	-0,37	-0,53	0,33	0,37	-0,56	1,25	0,51	-0,80	-1,1
Drążgów	0,03	0,08	0,85	0,12	0,03	0,59	2,00	0,11	-0,80	3,0
Korzeniów	-0,57	-0,49	-0,77	-0,29	-0,17	0,28	-0,15	0,41	0,82	-0,9
Lendo Ruskie	0,64	-0,10	0,39	-0,20	-0,26	0,20	0,56	-3,27	0,98	-1,1
Miłosze	0,64	-0,24	-0,63	1,18	1,15	1,11	0,56	0,51	-0,80	3,5
Podlodówka	-1,31	-0,49	1,13	1,18	1,15	-0,01	-1,23	0,37	-0,80	0,0
Sarny	-1,23	-0,38	-1,15	0,48	0,55	0,19	-0,30	0,28	0,10	-1,4
Sobieszyn	-0,15	3,04	0,99	-1,42	-1,66	-2,50	-0,90	0,00	-0,21	-2,8
Ułęż	-0,23	-0,82	-0,35	-1,21	-1,10	0,25	-0,99	0,24	0,46	-3,8
Wąwolnica	1,96	0,79	-0,73	1,18	1,15	1,11	-1,16	0,51	-0,80	4,0
Zosin	-0,34	-0,62	2,04	0,75	0,65	-1,41	0,22	0,07	2,50	3,8
Żabianka	0,64	0,06	-0,01	-1,79	-1,75	0,13	0,77	0,26	-0,80	-2,5
Gmina	-0,20	0,42	0,02	-0,43	-0,43	-0,44	-0,29	0,06	0,05	-1,2

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Obszar porównawczy	Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Dostępność punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba zjawisk kryzysowych
Białki Dolne	75,3	4,18	56,0%	12,6	8,4	0,40	0,40	0,00	98,4%	0,20	50,0%	9,1%	67,6%	6/13
Białki Górne	100,0	7,14	81,3%	12,5	7,1	0,00	1,06	0,00	98,0%	0,00	0,0%	4,5%	65,3%	6/13
Drążgów	53,3	8,89	0,0%	12,8	4,4	0,18	0,18	0,00	98,9%	0,00	0,0%	4,5%	96,6%	5/13
Korzeniów	84,8	-7,07	24,8%	12,8	3,5	0,00	1,06	0,00	98,4%	0,00	0,0%	4,5%	0,0%	7/13
Lendo Ruskie	77,5	-7,75	0,0%	11,6	7,8	0,41	0,41	0,00	99,2%	0,00	100,0%	4,5%	0,0%	5/13
Miłosze	23,3	-7,75	4,4%	12,8	7,8	0,00	0,56	0,00	98,7%	0,00	0,0%	4,5%	33,3%	6/13
Podlodówka	38,1	0,00	0,0%	11,2	9,5	0,05	0,22	9,52	99,4%	0,49	0,0%	9,1%	0,0%	6/13
Sarny	105,5	3,91	18,3%	12,6	3,9	0,26	0,51	0,00	96,1%	0,26	100,0%	4,5%	0,0%	8/13
Sobieszyn	73,4	1,29	0,5%	12,0	6,4	0,20	0,61	0,00	98,7%	2,04	20,0%	22,7%	69,2%	5/13
Ułęż	87,6	1,82	6,0%	12,5	12,8	0,31	0,54	9,12	97,6%	0,92	28,6%	22,7%	85,8%	6/13
Wąwolnica	0,0	0,00	0,0%	13,3	0,0	0,00	1,66	0,00	96,9%	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	8/13
Zosin	57,6	21,58	0,0%	12,4	7,2	0,36	0,73	0,00	98,1%	0,00	0,0%	4,5%	83,1%	5/13
Żabianka	50,0	0,00	31,3%	12,3	8,3	0,00	0,91	0,00	98,1%	0,45	0,0%	4,5%	98,1%	7/13
Gmina	72,4	1,85	14,9%	12,1	7,4	0,18	0,53	2,16	98,3%	0,66	25,0%	7,7%	53,8%	-

Źródło: opracowanie własne.

4. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawy o rewitalizacji jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który prowadzony jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Podejmowane działania dotyczą przede wszystkim kwestii społecznych, ale uwzględniane są również czynniki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. W celu zapewnienia efektywności działań rewitalizacyjnych, ważne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, w których prowadzona będzie interwencja. Pełna diagnoza i przeprowadzona analiza w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, posłużyła wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a w następstwie tego obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Ponadto na obszarze zdegradowanym oprócz negatywnych zjawisk społecznych, musi występować co najmniej jedno ze zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.”

Kwestie dotyczące obszaru rewitalizacji reguluje natomiast art. 10. ust. 1. ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji”. Dodatkowo wśród istotnych kryteriów, które musi spełniać obszar rewitalizacji, wskazuje się, że jego powierzchnia nie może być większa niż 20% powierzchni gminy, a liczba ludności go zamieszkującej nie może przekraczać 30% liczby mieszkańców całej gminy. Dodatkowo, może on również być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

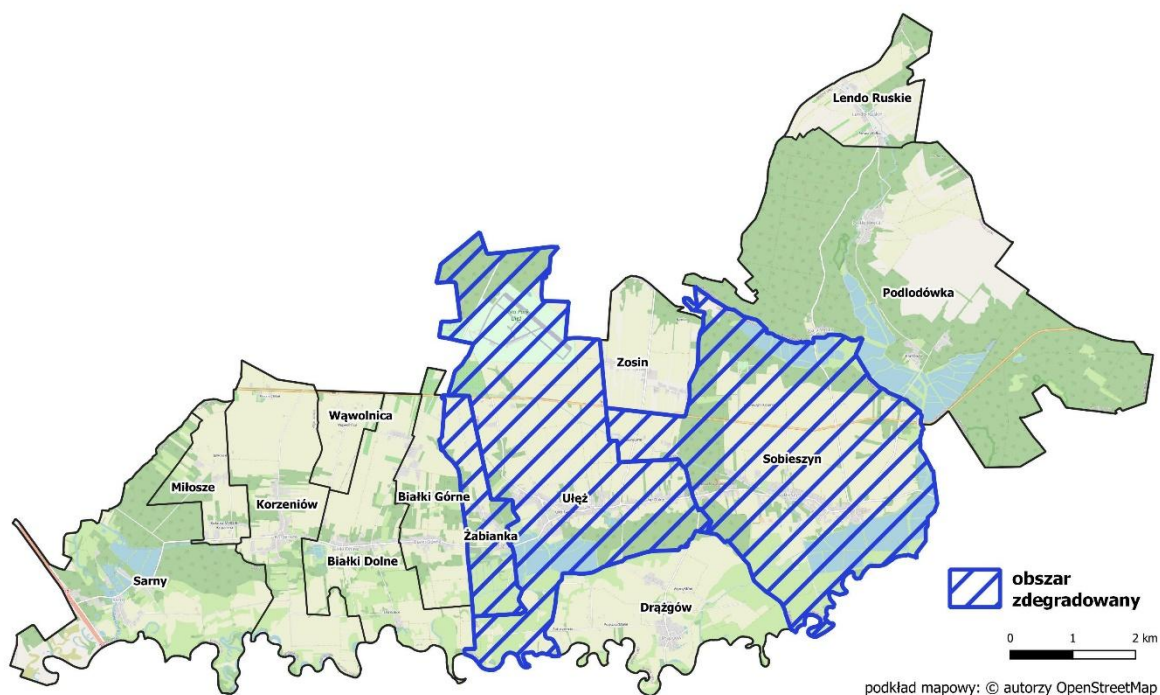
Na podstawie przeprowadzonej analizy, jako **obszar zdegradowany** w Gminie Ułęż wyznaczono trzy obszary porównawcze – Żabianka, Sobieszyn oraz Ułęż. Obszar ten stanowi 35,9% powierzchni gminy i obejmuje zasięgiem 44,5% mieszkańców.

Tabela 28 Wyznaczony obszar zdegradowany

Obszar porównawczy	Ludność	Udział ludności	Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni
Sobieszyn	777	23,9%	14,7	17,6%
Ułęż	548	16,9%	13,1	15,7%
Żabianka	120	3,7%	2,2	2,6%
Suma	1 445	44,5%	30,0	35,9%

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 25 Obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne.

Aby spełnić wymagane ustawowo limity, na wskazanym obszarze zdegradowanym wybrano obszary cechujące się szczególnym natężeniem problemów społecznych wraz z współwystępującymi problemami w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z czterech podobszarów – wybrano najbardziej zurbanizowane tereny obszaru zdegradowanego, które zajmują 2,9% powierzchni gminy. Zamieszkuje je łącznie 29,75% mieszkańców gminy. Wyznaczony obszar spełnia zatem kryteria dotyczące powierzchni i liczby mieszkańców.

Tabela 29 Obszar rewitalizacji

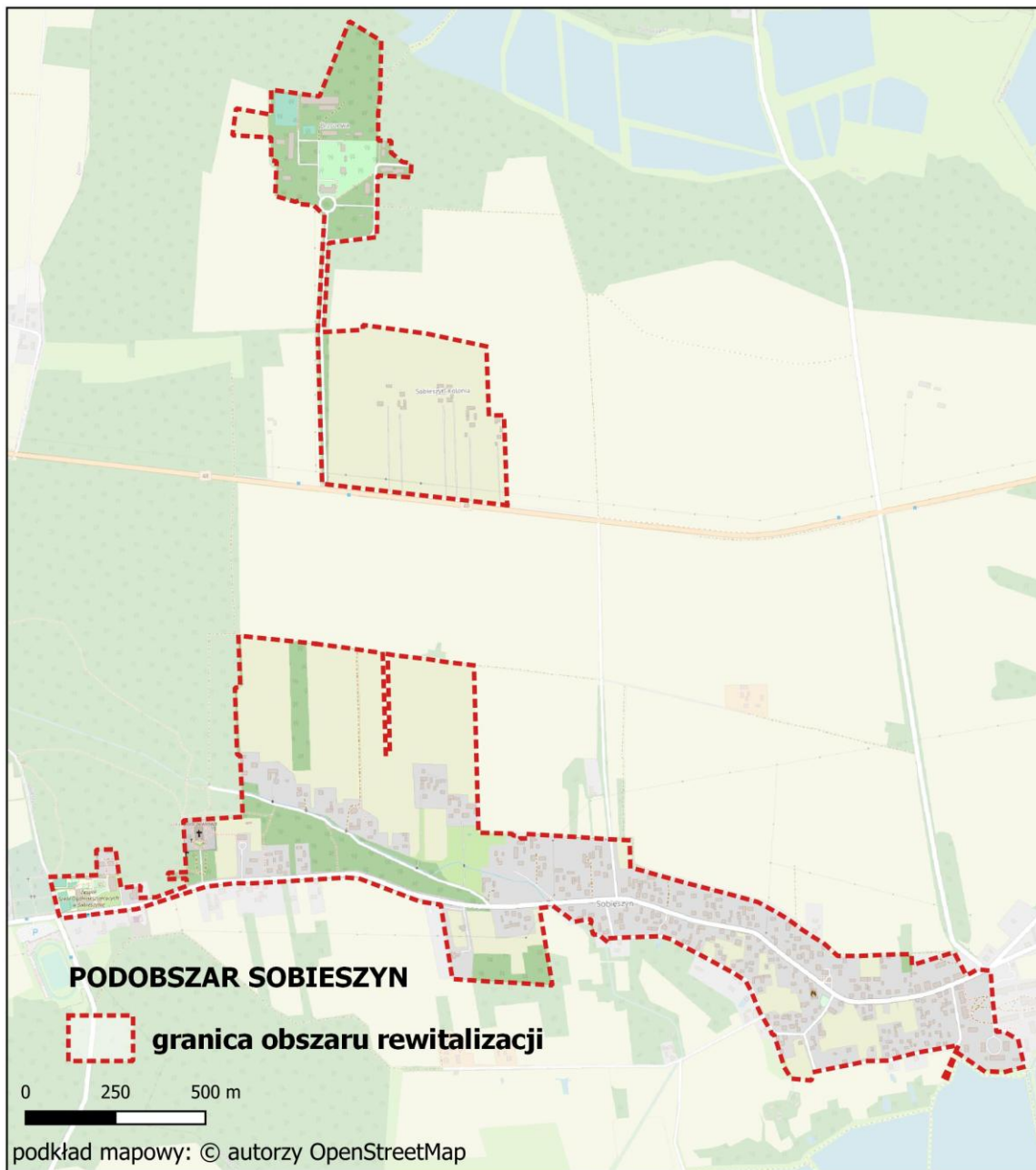
Obszar rewitalizacji	Ludność	Udział ludności	Powierzchnia [km ²]	Udział powierzchni
Podobszar Sobieszyn	399	12,3%	1,29	1,5%
Podobszar Uteź	465	14,3%	0,98	1,2%
Podobszar Żabianka	102	3,1%	0,17	0,2%
Suma	966	29,75%	2,43	2,9%

Źródło: opracowanie własne.

Na poniższych mapach przedstawiono wyznaczone podobszary rewitalizacji.

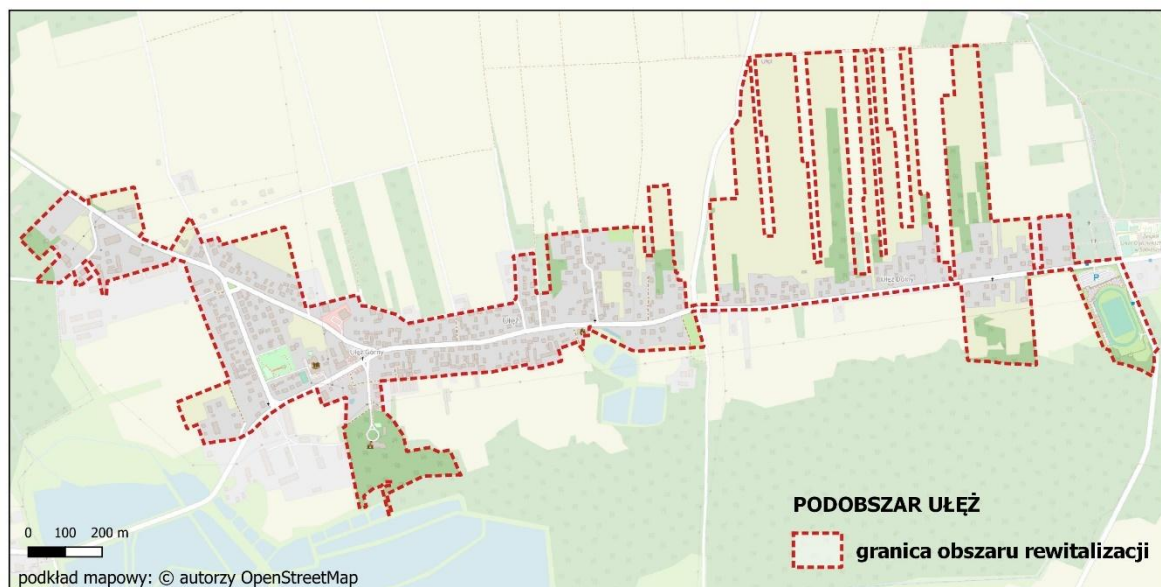
Podobszar rewitalizacji Sobieszyn o powierzchni 13 km² stanowi 1,5% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 399 osób, co stanowi 12,3% populacji gminy. W ramach podobszaru wyróżniony został jeden obszar ścisłego centrum wsi, w którym koncentruje się znaczna część zabudowy sołectwa oraz który obejmuje tereny zamieszkałe oraz mniejszy obszar w północnej części sołectwa, który został uwzględniony z powodu istotnego znaczenia dla rozwoju gminy. Na wskazanym obszarze znajdują się zabytkowa zabudowa, na jego terenie funkcjonuje zespół szkolno-parkowy, w tym nieużytkowane ze względu na swój stan techniczny obiekty.

Mapa 26 Podobszar rewitalizacji - Sobieszyn

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 27 Podobszar rewitalizacji - Ułęż

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 28 Podobszar rewitalizacji - Żabianka

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL I GRAFIK

Tabela 1 Charakterystyka obszarów porównawczych	7
Tabela 2 Kryteria delimitacji	8
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców.....	12
Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców.....	13
Tabela 5 Obciążenie demograficzne	15
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	16
Tabela 7 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	17
Tabela 8 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	19
Tabela 9 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców.....	20
Tabela 10 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców.....	21
Tabela 11 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	22
Tabela 12 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	24
Tabela 13 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców.....	25
Tabela 14 Dostępność do punktów usług publicznych.....	27
Tabela 15 Dostępność komunikacyjna	28
Tabela 16 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	29
Tabela 17 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	30
Tabela 18 Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców	31
Tabela 19 Średnie roczne stężenie PM _{2,5} – jakość powietrza	33
Tabela 20 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.....	34
Tabela 21 Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	36
Tabela 22 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	37
Tabela 23 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	38
Tabela 24 Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s..	40
Tabela 25 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.....	44
Tabela 26 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	44
Tabela 27 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery.....	45
Tabela 28 Wyznaczony obszar zdegradowany.....	47
Tabela 29 Obszar rewitalizacji	48
Mapa 1 Podział gminy Ułęż na jednostki porównawcze	8
Mapa 2 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	13
Mapa 3 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców.....	14
Mapa 4 Obciążenie demograficzne	15
Mapa 5 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	17
Mapa 6 Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	18
Mapa 7 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	19
Mapa 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców.....	21
Mapa 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców.....	22
Mapa 10 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	23
Mapa 11 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	25

<i>Mapa 12 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców.....</i>	<i>26</i>
<i>Mapa 13 Dostępność do punktów usług publicznych.....</i>	<i>28</i>
<i>Mapa 14 Dostępność komunikacyjna</i>	<i>29</i>
<i>Mapa 15 Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem.....</i>	<i>30</i>
<i>Mapa 16 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem</i>	<i>31</i>
<i>Mapa 17 Dostępność opieki zdrowotnej na 1 000 mieszkańców</i>	<i>32</i>
<i>Mapa 18 Średnie roczne stężenie PM2,5 – jakość powietrza</i>	<i>34</i>
<i>Mapa 19 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.....</i>	<i>35</i>
<i>Mapa 20 Liczba zabytków i pomników przyrody na km².....</i>	<i>37</i>
<i>Mapa 21 Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji</i>	<i>38</i>
<i>Mapa 22 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami</i>	<i>39</i>
<i>Mapa 23 Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s ...</i>	<i>41</i>
<i>Mapa 24 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.....</i>	<i>42</i>
<i>Mapa 25 Obszar zdegradowany.....</i>	<i>48</i>
<i>Mapa 26 Podobszar rewitalizacji - Sobieszyn</i>	<i>50</i>
<i>Mapa 27 Podobszar rewitalizacji - Ułęż.....</i>	<i>51</i>
<i>Mapa 28 Podobszar rewitalizacji - Żabianka</i>	<i>52</i>